



## Kunstschilders in Midden-Drenthe (9)

Geesje van Calcar (1851-1936) huwde in 1882 met de kunstschilder Taco Mesdag. Zij heeft schilderles gehad van Paul Gabriëls (Brussel). In de zomermaanden verbleef zij vaak met haar echtgenoot in Vries, waar zij een zomerhuis hadden. Vanuit Vries bezochten zij vaak Hooghalen, waar zij andere kunstschilders ontmoetten. Bij het schilderen hadden landschappen, bloemen en tuinen haar voorkeur.

### Literatuur

S. de Bodt, De Haagse school in Drenthe, Zwolle 1997, p. 50-51.

R. Sanders, Schilders in Drenthe, Zuidwolde 2001, p. 52-53.



Links: Gesina Mesdag-van Calcar, landarbeiderswoning bij ven, olieverf op paneel, 13,5x23, particuliere collectie.



Onder: Gesina Mesdag-van Calcar, Drentse boerderij, olieverf op doek, 42x72, particuliere collectie.



Foto's omslag voorzijde: De brink van Terhorst (foto: G.J. Dijkstra), de klok en een detail van de toonbank uit de bakkerij van Pots (foto's: T.L. Kroes).

De kaart van omstreeks 1900 laat het gebied tussen Terhorst en Beilen zien.

Bekijk ook: [www.historischevereniginggemeentebeilen.nl](http://www.historischevereniginggemeentebeilen.nl)

- prijs € 4,50

## Zoas't nou is ... de brink van Terhorst



Foto's:  
G.J. Dijkstra

### Foto's omslag achterzijde

Linksonder: De ingang van het Drents Dierentehuis (p. 28-30)

Rechtsboven: De goed verzorgde perenboom herinnert nog aan de oude boerderij van de familie Klooster (p. 9-14)

Bekijk ook: [www.historischevereniginggemeentebeilen.nl](http://www.historischevereniginggemeentebeilen.nl)

- prijs € 4,50

## Oproep

### Wie kent het personeel van Gemeentewerken Beilen?

Wie kan informatie verstrekken over bijgaande foto van gemeentearchitect Harm de Jonge met zijn personeel van de gemeente Beilen?

Wie weet de namen van de personen en wat kunt u over hen vertellen, waar is de foto genomen en wanneer?

De persoon, zittend links voor, is Harm de Jonge.

Momenteel verzamelt Henk Vos informatie over gemeentearchitect Harm de Jonge om een artikel over hem te kunnen schrijven.

Wie weet meer over hem?

U kunt contact opnemen met Henk Vos, Oosteinde 12, 9415 PA Hijken, tel. 0593-523028



## Inhoud

Kunstschilders in Drenthe (9)  
Geesje van Calcar - *Redactie*  
Oproep: Personeel Gemeentewerken Beilen - *H.J. Vos*  
Agenda - *Bestuur*  
De jacht vroeger en nu in Hijken - *G. Seubring*  
Sakina, de Indische - *Roel Reijntjes*  
Willem Klooster, getuige van een nieuwe tijd, deel 3 - *Ronald Jansen*  
Bakkerij Pots - *T.L. Kroes*  
Hooghalen. Een wandeling in de kom. deel 2 - *Beate Plenter*  
Gebruiksvoorwerpen - *Redactie*  
Drents Dierentehuis Beilen deel 2 - *B. Oosting*  
Brinken - deel 2. Terhorst - *G.J. Dijkstra*  
Ledenvergadering - *Bestuur*  
Jaarverslag - *Bestuur*  
In memoriam Gerry Drenth - *Bestuur*  
Oproep Ziekenvervoer - *dr. K.J.J. (Hans) Waldeck*  
Zo as't nou is... de brink van Ter Horst - *G.J. Dijkstra*

## Agenda

- |     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|-----|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| II  | <b>4 februari 2009</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|     | De jaarlijkse ledenvergadering in het Wilhelmina Zalencentrum te Beilen, aanvang 19.30 uur.                                                                                                                                                                                                                     |
| 1   | Na afloop van de vergadering, omstreeks 20.00 uur, verzorgt de Beiler Videoclub een filmvoorstelling: <b>Het Beiler Journaal 1990, 1991, 1992.</b>                                                                                                                                                              |
| 2   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| 7   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| 9   | <b>16 april 2009</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| 15  | <b>Familie Voss</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| 23  | Omstreeks 1817 vestigde Wilhelm Voss uit Tecklenburg zich als weversknecht/kleermaker in Beilen. Hij was één van de velen uit de Grafschaft Tecklenburg en de Grafschaft Lingen die zich voor 1830 vanwege economische redenen in Drenthe vestigden. Wilhelm Voss was de 'stamvader' van de Beiler familie Vos. |
| 27  | De lezing over Wilhelm Voss en zijn nazaten wordt verzorgd door G.J. Dijkstra en wordt gehouden in het Wilhelmina Zalencentrum te Beilen, aanvang 20.00 uur.                                                                                                                                                    |
| 28  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| 31  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| 34  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| 34  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| 35  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| 36  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| III |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |

# De jacht vroeger en nu in Hijken

DOOR  
GEERT SEUBRING

De jacht en het wild hebben altijd mijn interesse gehad. Als kind liep ik al vaak mee met de jagers in het veld. Tijdens mijn jonge jaren was het Hijker jachtveld een bekend jachtterrein met veel wild. Het stond altijd in de belangstelling van de jagers.



▲ Harm Jansen, jachtopziener in het Hijkerveld. Hij reed altijd op de fiets, en had in het dorp en in het veld zijn geweer altijd bij zich. Hij was een bekende verschijning.

Het Hijker jachtveld was ongeveer 1100 ha groot. Het bestond uit graslanden, esgrond en nogal wat natuurgebieden met vennetjes. De graspercelen waren vaak van elkaar gescheiden door boswallen of sloten met veel begroeiing. De esgronden bestonden uit vele akkertjes waarop allerlei gewassen groeiden, zoals rogge, haver, voederbieten, aardappelen enz. en dan nog de stoppelgewassen zoals knollen en spurrie. Die laatste twee zijn gewassen die nogal laat in het jaar geoogst werden, zodat het wild bijna het gehele jaar een goede dekking had.

Het veld werd door de volmachten van de boerschap Hijken steeds voor zes jaar verhuurd. Vaak waren de huurders jagers uit het westen van het land. Het waren meestal artsen en directeuren enz. die het veld pachtten. Ze vormden vaak een combinatie van acht personen. Als de zes jaren waren verstreken en de verstandhouding tussen de volmachten, de boeren en de jagers goed was, dan werd de pacht vaak weer onderling geregeld, maar wel iedere keer voor meer geld; de pachtwaarde liep dus steeds op.

De jagerscombinatie stelde zelf een jachtopziener aan. Deze hield het hele jaar toezicht op het veld en zorgde voor het opruimen van schadelijk wild, zoals vossen, wilde katten, bunzings, wezels, kraaien, buizerds en verscheidene soorten valken.

Natuurlijk moest de jachtopziener er zorg voor dragen dat er niet werd gestroopt. Vaak werd de grootste stroper uit de buurt tot jachtopziener benoemd. Zo sneed het mes aan twee kanten: een stroper minder en men had iemand die de strikken het beste kon vinden.

Het bestrijden van het schadelijke wild gebeurde door afschot, maar ook wel met vallen, klemmen en wezelkooitjes. Dat mocht vroeger nog.



▲ Een viertal drijvers; vanaf links: drijver W. Seubring, vaste drijvers H. Seubring en H. Zuring en A. Seubring.

De bekendste jachtopzieners waren in mijn herinnering: W. Dik, Harm Jansen en later Jans Pijl. Na het overlijden van laatstgenoemde in 2003 is er geen nieuwe jachtopziener aangesteld.

De jachtdagen bestonden uit drijfjachten; vaak acht of tien dagen, vanaf 15 oktober tot 31 december. De jagers gingen in een linie staan of zitten, vaak in dekking tegen een boswal of een sloot en de drijvers probeerden dan het wild naar de jagers toe te drijven. De jagers werden uitgezet door de jachtopziener en de drijvers door een van de vaste drijvers. De jachtopziener had de leiding tijdens de jachtdag. Altijd waren er vaste drijvers bij. In mijn herinnering was de eerste Hans Schuring, later opgevolgd door zijn zoon Hendrik Schuring. Ook Hendrik Seubring en Harm Stadman, Willem Cornelis, Warmold Zeewuster, Aaldert Oosting, Harm Zuring en schrijver dezes G. Seubring hebben jaren meegelopen als vaste drijvers.

Op 15 september werd de jacht altijd geopend met die op patrijzen. Vroeger kwamen er regelmatig een of twee jagers een dag jagen op patrijzen. Dan ging ook altijd een van de vaste drijvers mee en een hond om het geschoten wild binnen te krijgen. Het gebeurde vaak dat een jager per dag wel 15 à 20 patrijzen schoot.

► Beilen, Hoek Brinkstraat-Hekstraat, Hotel Prakken

Vroeger jaagde men altijd twee dagen aaneen: vrijdags en zaterdags. De jagers overnachtten in Beilen in hotel Prakken. 's Morgens kwam men bijeen in het dorpscafé bij de brug in Hijken en na een kopje koffie ging men het veld in met de drijvers en de honden. 's Middags kwam men weer terug in het café om te eten; dat werd verzorgd door hotel Prakken. Het was altijd een soort stampot met een toetje. H.J. Boer was er altijd bij met de jachtwagen. Na iedere drift werd het geschoten wild in de wagen opgehangen. De hazen en konijnen werden eerst even gepekeld. Ze werden bij de voorpoten vastgehouden en door over de buik te drukken met de hand werd de urine er uitgedrukt. Met een mes werd de achterpees blootgelegd, waarna de andere poot hier achterlangs werd gestoken, zodat ze opgehangen konden worden.





◀ *W. Zeewuster, vaste drijver. Hij loopt al ongeveer 35 jaar mee en springt als 87-jarige nog als een jonge kerel over de sloten.*

Wat was er toen nog een wild! In mijn jonge jaren heb ik het meegemaakt, dat in een drift 24 hazen werden geschoten. Dat was in ongeveer 1938-1939 in het Vorrelveen. Dat was toen laag grasland met veel begroeiing van sektepollen, pitrussen enz. Het was de eerste keer dat deze drift werd afgedreven. Het was ook een grote drift en toen die werd afgeblazen lagen er 24 hazen en een paar eenden.

Bij aanvang van de drift en na afloop werd er door de jachtopziener een hoornsignaal afgegeven. Voor en na dit signaal mocht er niet geschoten worden. Bij overtreding moest een boete worden betaald voor de jachtpot.

In de tijd dat H. Jansen jachtopziener was, is men veranderd met het samenkomen en eten in het dorpscafé. Men kwam nu bij W. Biemold aan de Vorrelveense weg. Hij had een groot stookhok met een paar kamers waar men kon koffiedrinken en waar ook 's middags werd gegeten. Toen Jans Pijl werd aangesteld in het jaar 1973 en hij ging wonen aan het Oranjekanaal, bouwde hij zelf een jachthut in de schuur achter het huis en werd de koffie en het eten door zijn vrouw verzorgd. Ook bouwde Jans een aanhangwagen achter zijn auto om tot jachtwagen, zodat daar het wild in kwam te hangen. Hierdoor was H.J. Boer met de wildwagen overbodig geworden.



Voor de oorlog was er dus een grote hazen-, konijnen- en patrijzenstand. Reeën en ganzen zag men in die jaren nog maar heel weinig. Wel was er nog een behoorlijk aantal korhoenders, waar ook op gejaagd mocht worden. Later werd dit een beschermde vogel. In 1969 zag ik op een wandeling in het Brunstingerveld 21 stuks wegvliegen naar het Hijkerveld. Een paar jaar later waren ze er niet meer. De enige plek in Nederland waar nog korhoenders te vinden zijn is de Holterberg in Overijssel.

Het is nu 2008 en ik wil een beschrijving geven van de ontwikkeling van de wildstand in het Hijkerveld. Tot aan ongeveer 1965 was er een zeer goede wildstand. Als na een jachtdag het tableau van het ge-

◀ *Jachtopziener Jans Pijl met een paar geschoten fazanten*

► *Het uitgelegde wild achter het huis van Jans Pijl. Tweede van rechts is jager Harrie van Rooijen, de oudste jager die Hijken heeft gekend.*

▼ *Een aantal jagers en drijvers met de opbrengst van de dag. Geheel rechts staat Geesje Pijl, de vrouw van de jachtopziener.*

▼▼ *Het wild, opgehangen aan een droogrek in de schuur bij Jans Pijl. Linksboven hangt een vos. Vanaf links: J. Pijl (jachtopziener), Harrie van Rooijen (jager) en vaste drijver H. Schuring.*



schoten wild werd uitgelegd, bestond dat meestal wel uit 70 tot 80 stuks. Het waren vooral hazen en fazanten. Na die tijd is het snel minder geworden. Dat kwam mijns inziens niet doordat er te veel werd geschoten. In het Hijkerveld werd altijd weidelijk gejaagd. Er werd beslist niet meer geschoten dan verantwoord was, zodat er ook voor de toekomst een behoorlijke wildstand overbleef (oogsten).

Wat was volgens mij de oorzaak van de achteruitgang? In 1960 werd begonnen met de ruilverkaveling alsmede met de aanleg van veel verharde wegen. De aanleg van de autoweg Emmen-Drachten door het veld trok veel autoverkeer aan, hetgeen natuurlijk wel wildslachtoffers eiste. Ook de veranderde landbouwmethoden, de cyclomaaier enz. kostten veel slachtoffers, maar de grootste 'oprui-ning' van het wild is volgens mij het gevolg van het beschermen van het schadelijke wild, zoals vossen, kraaien en buizerds. Ik ben zelf ongeveer 30 jaar boer geweest naast een beschermd natuurgebied. Wat heb ik vaak jonge hazen zien sneuvelen door de zwarte kraaien, jonge fazanten door buizerds die rustig afwachtend in een boom zaten tot de fazanten voor de dag kwamen: raak was het dan! Door het uitzetten van jonge fazanten probeerde men dit in de jaren 1960 tot 1970 nog wel op te vangen, maar dit werd later verboden.

Ook de stand van de weidevogels is door het niet bestrijden van kraaien geweldig teruggelopen. Altijd lieten wij bij het maaien een klein stukje gras staan bij een gevonden nest, maar bijna altijd was het legsel de volgende dag al weg. Oorzaak: kraaien. Wat wel ieder jaar toeneemt, is het aantal reeën, en 's winters de ganzen. Ieder jaar wordt de reeënstand geteld en hierna wordt een afschotvergunning ver-

leend voor een bepaald aantal. In het Hijkerveld is dat ongeveer tien à twaalf stuks. Maar ieder jaar komen er meer reeën. Ook vallen er onder de reeën verkeersslachtoffers of er verdrinken sommige in de Beilervaart of het Oranjekanaal. In het jaar 1975 zag ik een keer 22 reeën bij elkaar op een stuk grasland naast het Brunstingerveld.

Door ziekten is de konijnenstand bijna tot nul teruggebracht. De enkele jonge konijnen die er nog worden geboren, zijn als ze boven de grond komen vaak al heel gauw slachtoffer van bijvoorbeeld een buizerd. Wat waren er veel konijnen! In het jaar 1980 was er veel konijnenschade op de landbouwgronden naast het Brunstingerveld. Zoveel zelfs, dat Staatsbosbeheer toestemming gaf voor afschot voor de maanden januari en februari aan de Hijker jachtcombinatie in het natuurgebied Brunstingerveld. Zo vaak als er gejaagd werd, was ik er bij. Toen de twee maanden verstreken waren, waren er 521 konijnen afgeschoten. Het jaar daarop waren de overgebleven konijnen allemaal ziek: myxomatose. Na die tijd zijn er eigenlijk nooit weer konijnen waargenomen. Ook de patrijzen zijn zo goed als geheel verdwenen. Af en toe is er nog een vlucht, maar ze worden, hoewel het nog wel mag, niet meer geschoten. Ook de fazantenstand is zo goed als verdwenen, net als de hazen. In het hele Hijkerveld worden er per jaar nog maar een paar geschoten. Eenden doen het nog goed, maar er worden minder geschoten. De laatste jachtopziener, Pijl, had in zijn eigen land een eendenput laten aanleggen met de nodige aanplanting. Door alle dagen de eenden met graan te voeren kreeg hij een mooie eendentrek en konden de jagers soms tegen de avond wel 25 à 30

eenden neerleggen. Maar ook deze manier van jagen is inmiddels verboden.

Soms kan men 's zomers nog wel eens veel houtduiven schieten als die op het gelegerde graan trekken. Houtduiven zijn het hele jaar door bejaagbaar, dit om wildschade te voorkomen.

Vroeger was het zo dat bijna iedere grondeigenaar zijn grond via de volmachten liet verhuren. Men onttrok zich niet gauw aan de dorpsgemeenschap. Tegenwoordig is dit anders. Door gekissebis worden nog wel een paar percelen in het jachtveld apart verhuurd voor iets meer geld, ook al kan de pachter er helemaal niet op jagen, want een veld moet wel 40 ha oppervlakte hebben met een bepaalde breedte. Maar om elkaar dwars te zitten heeft men dit er blijkbaar voor over. Maar het veld wordt er natuurlijk niet mooier door (versnippering). Maar ondanks dit alles en het sterk verminderen van de hoeveelheid wild wordt het veld steeds duurder. Werd het vroeger nog verhuurd voor een paar gulden per ha met al het wild dat er toen was, tegenwoordig wordt het verhuurd voor 12 à 13 euro per ha. Men heeft er schijnbaar steeds meer geld voor over om met een geweer de vrije natuur in te gaan. Onlangs is het weer verhuurd voor zes jaar voor hetzelfde geld. Dit is de eerste keer dat het niet duurder werd verhuurd. Ook door uitruil van gronden is de versnippering opgeheven.

Het jagersbestand is vergeleken bij vroeger behoorlijk veranderd. Tegenwoordig zijn er in de combinatie nog wel eens enige plaatselijke agrariërs opgenomen.

Het jachtgeld werd vroeger gebruikt voor het onderhoud van de zandwegen en het bekostigen van sommige gemeenschappelijke werktuigen, zoals de landrol. Tegenwoordig wordt het jachtgeld rechtstreeks uitbetaald aan de grondeigenaren. Door het steeds groter worden van de landbouwbedrijven heeft iedere boer wel zijn eigen werktuigen.

Ik beëindig dit overzicht met de constatering dat de wildstand in de loop der jaren een stuk minder is geworden, maar de animo om met een geweer in het veld te lopen is gebleven.



◀ Brunstingerveld. Detail van kaartblad 38 uit ANWB. Topografische Atlas Drenthe, Den Haag 2004.

# Sakina, de Indische

DOOR  
ROEL REIJNTJES

Vandage hew' heur hènbracht... met de buurtschap. Sakina, het dunne, broene vrouwgien, dat as verdweeld, maank oes, in de naoberschap woonde. Zie was oet het grote eilaandriek an de evenaor tot oes kommen en wiegde in heur sarong deur oes dörp. Meestenpaarts allènt. Een enkel maol met heur antrouwde nichte: Rinao, dat dikke schommelgat. En mangs met heur schoonzuster, klein Trientien, oeze dwarg-klein buurvrouwgien. Een wonderlikee dreejkaort.

Lange leen, gunk hie, Henduk van 't Veen, hen de Oost. Hie kwaamp oet een klein arbeidershoessien en gunk vanoet Beilen over het grote water.

Daorhèn, waar de palmen gruiden en de Drentse eken wied vot waren. Hie weur soldaot, koloniaal, zo as dat doe nog hedde.

En um de zeuven jaor kwaamppe weer in hoes, met

verlof, bij zien Moeder, het aolde Lammechien. En het tweede maol naamppe een broen frommes met, een Indische. Die har een knoet van glad, zwart gleiend haor. En in witte tropenkleren leupen zie, Henduk en Sakina, deur de Bisschopsstraot en deur het zomerse dörp. Mangs waren ze te saom met Lammechien en Rinao, as zie argenswaor op visite gungen. Lammechien har 't oorierzer opzet en het krummelde naost heur witte, slanke zeun en de broene vrouw in sarong en kabaja.

Zie was as een tropische bloem, Sakina, stil en geludloos wiegend over de Drentse keien. En, Sakina praotte allent maor Maleis en dat verstunnen Lammechien en Rinao niet.

Het aole Lammechien keek umhoge, naor Henduk, heur zeune, die zo'n héér was met zien sigaar. En weerumme, in het eenkaomerwoningkie, in het Bisschopsgat, dan zaten ze um de taofel en Lammechien schunk koffie. Maor het middagétén, dat vól niet toe. Heur zeun en 'dat frommes' aten zo vrömd. Ries met siepels en veul kruderij.

En, as zie der dan zes maond wèst waren, dan gungen zie weer veur zeuven jaor vot, en Lammechien börg alle vrömde gerak vot in de kamnetsla. Zie weur weer zukzölm... een klein Drents vrouwgien in heur simpele doen.

Nog ien maol kwamen zie hier en doe op een dag was dat aolde Lammechien dood. Doe weur het óórlog in Nederlands-Indië... en Henduk en Sakina zaten elk in een kaamp - Sakina op Java en Henduk



◀ *Javaanse vrouw (Sittie; uit: G.J. Dijkstra e.a., Beilers in Nederlands-Indië (1945-1950), Beilen 2000, p. 89. Foto: Jan Oosterhof).*



▲ De Bisschopsstraat omstreeks 1950

in Burma, bij de gruwelijke Japanners.

En ok de oorlog gunk veurbij. En doe, zo iniens, kwaamp daor bij oes Sakina - en Henduk van 't Veen was niet bij heur.

Hie was niet weerumme kommen van de River Kwai... En wat mus zie? Zie har gien kinder en zie was trouwd west met een blaanke man. En in de stroom van verwarrende gebeurtenissen was zie hen Holland gaon, naor het stamhoessien van heur man. As dragen deur een lavastroom, die niet te stuiten was.

En dat vrogger hoes van moeder Lammechien was deur aander luu bewoond.

Doe kreeg zie van de gemeente een kamer in een aander hoes. En daor høl zie nou toe. Wied vot van de warme zun. Kleumend in de kilte.

En bij heur op visite kwamen heur nicht Rinao en heur kleine schoonzuster. Vrömde wieffies, die een aander taal praotten. Sakina kun nou wal wat Hollands spreken, leerd van heur man. Maor het was naor geest en inhold zo ááns as het Beiler Drènts. En zie was dankbaor, maor mangs ok wat verdrietig, want heur kleine schoonzuster har zo wreed zegd: "Ach, wat bin ie, ie kunt niks, en ik kan teminnen lezen en schrijven!" Sakina hef zuk umdreid en reert. Zie verstun, dat heur oosterse elegance heur zuster àrgerde.

En doe hef achternicht Anna heur in hoes neumen, doe zie ziek weur. En al heur Indische dingen kwamen in dat Drèntse hoes. Een kris en een sarong, maskers en een tempeltien van ivoor. En ok opzette dieren, een schildpadtien en een alligator.

En daor lag zie dan op bedde en bladerde in heur albums. Met de foto's van Henduk van 't Veen.

Zie keek lange naor de dreugde Javaanse bloem-

pies: melatti en geurige kruden. Zie vuulde zuk zo licht. Het was weer of zie in Indië was. Zie heurde het ritselen van de dorre palmladeren in de wind en de geluden van de gekko's in de tropennacht. As de kinder van achternicht Anna van 't Veen bij het bedde van tante Sakina kwamen, dan aide zie ze over de koppies en zee allent maor van: saja tidoer... ik wil slaopen. En de kinder speulden met de mooie Indische dingen.

En nou is zie störfven. En de achternicht krig alle kleine bezittings. Sakina rust in de koele grond van de noorderlanden, naost Lammechien - en wied van heur dode man. In Burma, rust het lichem van heur Henduk, die bleven is in het land van wreedheid, van palmen en zun.

#### Oproep 1:

Wie kan ons meer vertellen over Sakina?

Reacties: G.J. Dijkstra, tel. 0593-541848.

#### Oproep 2:

In een volgend tijdschrift wordt een verhaal geplaatst over de 'gastarbeiders' die in de jaren zestig van de vorige eeuw de gasbuizen hebben aangelegd. Zij werkten bij de firma Entrepose en waren ondergebracht in verschillende gastgezinnen. Wie heeft voor ons foto's van deze 'gastarbeiders' en de aanleg van het gasnet?

Reacties: G.J. Dijkstra, tel. 0593-541848.

# Willem Klooster

getuige van  
een nieuwe tijd. - 3

DOOR  
RONALD JANSEN

In dit derde en laatste deel over de familie Klooster, de voorouders van Ronald Jansen, geboren in Wijster, wordt in hoofdlijnen hun geschiedenis geschetst.

## **Willem Klooster en Trijntje Tijms**

Willem Klooster (6) was een bezige bij. Op 14-jarige leeftijd ging hij werken bij de boer. De boerderij waar hij was geboren beschikte in 1929 over twee kleine ramen, waardoor naar de wegkruising kon worden gekeken en een kleiner raampje aan de rechterzijgevel. Het voortuintje is omgeven door een heg en een sloot. Naast de boerderij staat op de Beilerweg Café annex Slijterij van Roelof van Goor, later Café Steenberg.

Omstreeks 1930 stond naast café Roelof van Goor de boerderij van Jan Tjarks, later Dolfing.

Willem (6) was goed bij de pinken. Hij oefende diverse beroepen uit. Zo was hij seizoenarbeider in Warden, Noord-Holland. Daarna was hij arbeider bij de Heidemij op het landgoed 'De Vossenbergh', gelegen tussen Wijster en Hamveld. Willem (6) heeft de grote ontginningsprojecten van de jaren twintig en dertig aan den lijve ondervonden. De Heidemaatschappij begon met de ontginning van het oeroude landschap. Heide, vennetjes en moerassen maakten geleidelijk plaats voor gecultiveerd land. Voor 24 cent per uur stak Willem de schop in de grond. Als Willem (6) opkijkt ziet hij in 1929 in de verte in het Linthorst Homankanaal een schip liggen. Nieuwsgierig geworden pakt hij en zijn kameraad tijdens de schaft de fiets en ze fietsen naar het schip. Het schip is geladen met smalspoormateriaal, dat getransporteerd moet worden naar het VAM-terrein. De aannemer ziet de sterke jonge mannen, en neemt ze in dienst, voor 36 cent per uur. Vonk meldt dat bij de Drentse ontginningen een arbeider in 1890 30 cent per uur,



◀ Willem Klooster en Trijntje Tijms

en in 1920 een gulden per uur kreeg uitbetaald. Dat lijkt mij aan de hoge kant.

Willem (6) stapte van het ene moment op het andere over van baas. Dit was het begin van een carrière bij de VAM, die 42 jaar zou duren. Hij hielp mee met de aanleg van het smalspoortje, dat bedoeld was om materiaal vanaf het Linthorst Homankanaal naar het VAM-terrein te brengen, waar de vuilverwerkingsfabriek werd gebouwd. Willem (6) heeft de snelle veranderingen in het landschap gezien. Vermoedelijk was hij ook betrokken bij het graven van het Linthorst Homankanaal in 1923-1926.

De landbouw bereikte omstreeks 1932 een dieptepunt. De werkloosheidsbestrijding door de regering had een duidelijke invloed op de ontginningen. In de 20 jaar van 1890 tot 1910 was de toename aan bouw- en grasland in Drenthe 18.641 hectare of 20%. In de dertig jaar van 1910 tot 1940 echter was deze 61.645 hectaren of 52%. De crisis leidde tot de komst van nieuwe mensen die er wegens de ondersteuning kwamen werken. Veel arbeiders uit Emmen werden ondergebracht op landgoed 'De Vossenberg'.

In 1929 werd de Nederlandse Hervormde Kerk gebouwd, gelegen aan de Kampsweg. Willem Klooster (6) en zijn echtgenote Trijntje Tijms (7) waren lid van de Hervormde Kerk. Zij bezochten de kerk niet vaak. Aan de Kampsweg - vroeger Stationsstraat - stond tevens een station. Dit werd later afgebroken.

Voor haar trouwen heeft Trijntje (7) als huishoudelijke hulp gewerkt bij Kats en Denneboom die een manufacturenwinkel aan de Brinkstraat te Beilen hadden.

Na hun trouwen op 16 mei 1930 hebben Willem (6) en Trijntje (7) eerst op een kamer gewoond bij Piet Klooster aan de Sportweg 5, te Wijster. Hun eerste

kind Klaas Klooster werd geboren op 28 april 1930 (voor hun huwelijk), waarschijnlijk bij Trijntjes ouders thuis aan de Asserweg 19 te Halerbrug. Blijkbaar zijn de ouders van Trijntje van Wijster naar Halerbrug verhuisd, omdat Trijntje in Beilen werd geboren op 8 oktober 1908 en 'bediend' op 6 december 1908 in Beilen.

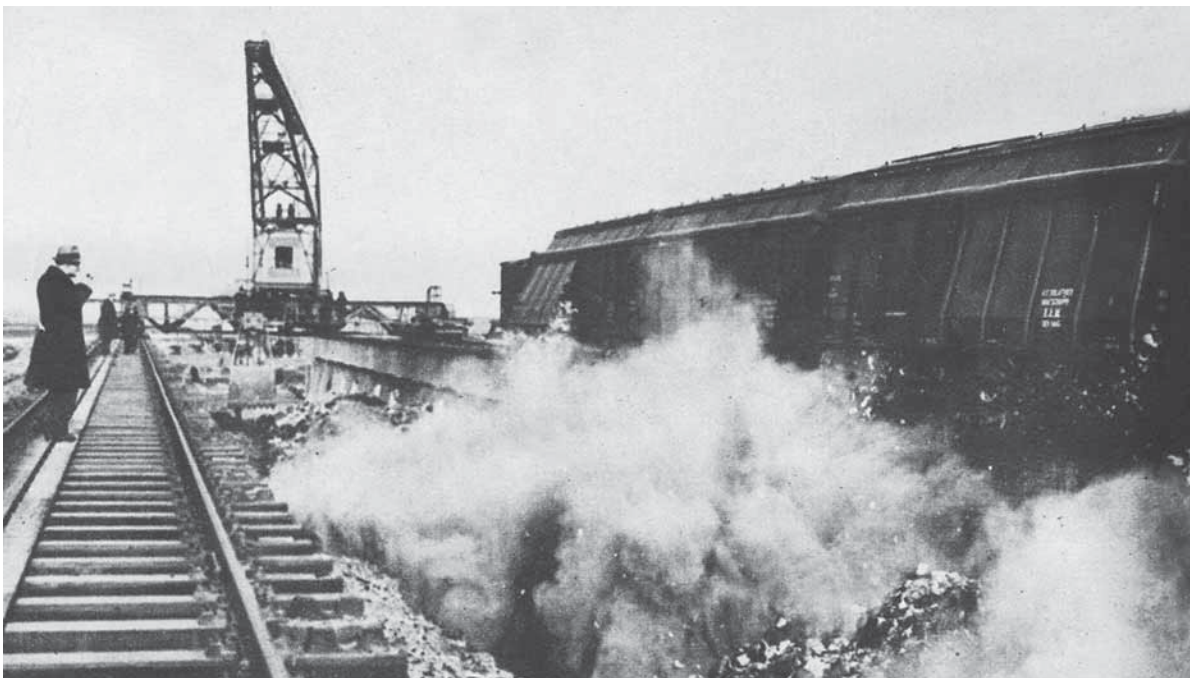
De verhuizing naar Spier vond plaats in 1931, in ieder geval vóór juni 1932, want hun kinderen Aaltje, Aaltina en Jan zijn in Spier (nr. 33) geboren.

Over de achternaam van de moeder van Trijntje bestaat verwarring. Zij staat vaak ingeschreven als Sattler. In het trouwboekje van Willem en Trijntje heet ze Setteler. De naam Sattler stamt af van Sättler. Deze naam verwijst naar de plaats Chemnitz in Duitsland. Vanaf 1932 tot aan zijn pensionering op zijn 65ste werkte Willem bij de VAM als monteur en treinmachinist. Tijdens de oorlogsjaren was hij chauffeur in een Chevrolet van de VAM-directie.

Tijdens WO-II was er geen dieselbrandstof voorhanden. Willem bouwde de auto om voor gebruik van een gasgenerator. Bij Hooghalen werd hij door de Duitsers tegengehouden, want er was luchtalarm. Net nadat Willem en directielid Bos de auto hadden verlaten, werd die door vliegtuigen in brand geschoten. De brand kon echter worden geblust en na reparatie heeft de Chevrolet nog jaren dienst gedaan. Willem was de vaste chauffeur van de Amsterdamse VAM-commissaris en hij vervoerde belangrijke gasten.

In mei 1943 verhuisden ze weer naar Wijster, naar het ouderlijke huis van Willem. Zij hadden twaalf jaar

▼ De trein uit Den Haag wordt bij de VAM gelost.



in Spier gewoond. Het adres van de boerderij was, zoals gezegd M160 (huisnummer), later Beilerweg 9. Bij de boedelverdeling in 1941 werd dit huis aan Willem (6) toegewezen. Zijn broer Pouwel en zuster Willemtje wilden het huis echter niet verlaten. Door de rechter werden zij gedwongen dit alsnog te doen. Mijn moeder (3) was hun eerste kind, dat in het ouderlijke huis van Willem werd geboren. Verder werden nog geboren: Geertje, Aaldert, Hendrikje (Henny). Trijntje was de laatste. Zij zag op 7 mei 1951 het levenslicht.

Negen kinderen brachten zij groot. Dat gaf veel verantwoording, veel zorg en soms ook veel verdriet. Bijvoorbeeld toen hun zoon Klaas op jonge leeftijd stierf tengevolge van een verkeersongeluk.

Voor zijn kinderen was Willem (6) vroeger streng; hij dacht heel strikt in zwart-witbeelden. Ook anderen kenden hem zo. Wanneer hij éénmaal iets vond, dan was hij met geen tien paarden op andere gedachten te brengen. Zijn kinderen hielpen ijverig mee in de huishouding.

Na WO-II is de landbouw in Drenthe in een stroomversnelling geraakt. De grote expansie van de industriële en dienstensector veroorzaakte een grote zuigkracht op de arbeidsmarkt. De agrarische bevolking bedroeg in 1950 40%. De boeren werden tot verdergaande mechanisatie genoodzaakt en de belangstelling voor ruilverkaveling steeg. De niet-agrarische aanspraken op de ruimte werden zwaar. Het leven in de dorpen - waaronder Wijster - werd steeds meer beïnvloed door mensen die zich hier van elders vestigden. Oude dorpszeden en gebruiken verdwenen,

zoals zandtapijten en noaberplichten.

Ondanks de wijzigingen in de buitenwereld, bleef Willem (6) nog voornamelijk een (veredelde) arbeider en boer, een man van de praktijk uit de 'oude' tijd. Voor de tweede en eerste generatie kwamen er nieuwe opties. Het was niet langer vanzelfsprekend dat de boerderij werd overgenomen door één van de zonen. De landbouw was niet meer het hoofdmiddel van bestaan. Veel mensen gingen werken in de industrie en dienstensector. Nieuwe opleidingsmogelijkheden dienden zich aan. Kinderen gingen 'doorleren', naar de MULO, naar landbouwscholen en huishoudscholen.

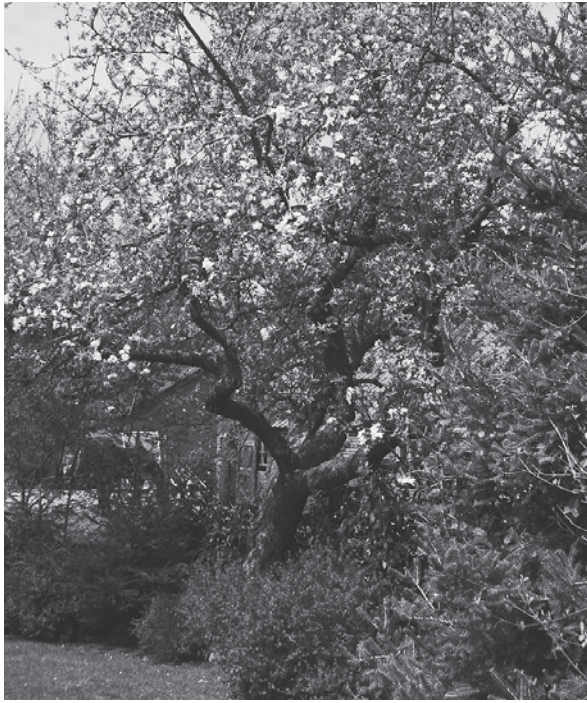
De besloten gemeenschap van Wijster werd verder ontsloten door radio en televisie. Mensen werden mobiel. Het autogebruik nam flink toe. Mijn vader (2) is werkzaam geweest als belastingontvanger; mijn moeder is werkzaam geweest als bankbediende. Mijn oom Jan Klooster, een broer van mijn moeder, toen 21 jaar en technisch beambte, was één van de getuigen bij hun huwelijk op 28 september 1962 in het gemeentehuis te Beilen.

In 1963 kreeg het oude landschap een grote klap. Er vond namelijk een uitgebreide ruilverkaveling plaats.

In 1966 werd de boerderij deels verbouwd. Willem Klooster (6) verkocht een stuk grond aan Engbert van Es, landbouwer en caféhouder. De drie bedsteden werden uit de kamer verwijderd. Bouwverordeningen bepaalden dat de slaappleatsen in aparte kamers moesten worden aangebracht. Er werd een douche gebouwd, een groot raam verving de kleinere ramen. Vermoedelijk werden tijdens de verbouwing ook de lindebomen verwijderd. Waarschijnlijk mede om het uitzicht uit het raam te bevorderen. Wijster

▼ Boerderij en café van Engbert van Es





◀ De goed verzorgde perenboom herinnert nog aan de oude boerderij van de familie Klooster.

werd verder uitgebreid.

In 1968 maakte de 'brandkoele' plaats voor het nieuwe dorpshuis.

In 1972 ging Willem met pensioen. Voor zijn verdiensten kreeg hij een eremedaille, verbonden aan de orde van Oranje Nassau in brons. Stilzitten was er voor hem echter niet bij. Hij beschikte over een boerderij, land en vee. Hij stond altijd om half zeven op om zijn koeien te voeren. Hij fokte rundvee voor de export en hij kocht een nieuwe tractor. Veel rust gunde hij zich niet. Op vakantie gaan was zonde van de tijd, vond hij. Vaste patronen werden onderbroken door onverwachte gebeurtenissen.

Wijster kwam in 1975 in het wereldnieuws door de treinkaping die familieleden van nabij hebben meegemaakt, zoals mevrouw H.A. Klooster. De trein stond achter haar boerderij.

Mevrouw H.A. Klooster was een actieve vrouw. Zij draaide ook mee in een actiegroep om de vuilverbrander in Wijster van de grond te laten komen.

Familiebezoeken vonden vaker plaats. Zo bezochten wij vaak op zondag mijn opa en oma. Wij kregen altijd een spekje en mijn opa spuugde de pruimtabak in de emmer.

Ik herinner mij het buskruitschieten voor de boerderij met melkbussen, samen met mijn neefjes. De foto van Klaas, de klok en het schilderij van de boerderij in de woning trokken altijd mijn aandacht.

De karakteristieke boerderijen en weilanden tegenover het huis van Willem Klooster (6) maakten plaats voor in mijn ogen ziellose rijen huizenblokken. De 'opgeknapte' boerderijen voor welgestelde Groningers en ingezetenen van de Randstad die dienen als tweede woning maken in Drenthe op mij een kitscherige indruk. Minder armoede, meer depressie.

Met de jaren veranderde Willem (6), werd hij milder in de omgang. Toen zijn vrouw (7) ziek werd en niet meer kon, kookte hij, waste af en deed de was. Zijn vrouw stierf op 26-02-1990. Het overlijden van zijn vrouw deed hem meer, dan op het eerste gezicht bleek. De crematie vond plaats op 2 maart 1990 in het rouwcentrum De Boskamp te Assen. Zijn vrouw had hem altijd terzijde gestaan. Ik herinner mij hoe zij altijd de kippen voerde.

Af en toe kwam Willem (6) nog wel eens op het VAM-terrein kijken. Samen met zijn oudere broer van 90 jaar maakte hij in 1993 een rondvlucht van een half uur boven de VAM en Wijster. "Machtig mooi," zei hij glunderend, zoals staat in het *VAM Nieuws* 94/3.

Hij vierde zijn 90ste verjaardag in het dorpshuis te Wijster onder grote belangstelling. De tijd haalde hem echter in. Willem Klooster (6) zag 90 jaar geleden zijn eerste levenslicht op dezelfde plek waar hij zaterdag 20 december 1997 overleed. Tot aan zijn dood woonde hij zelfstandig op zijn boerderij. Hij was een opmerkelijk persoon, die voor zijn leeftijd bijzonder fit en levenslustig bleef. Hoewel gesloten, ging hem veel aan het hart; meer dan menig een denkt. Na zijn overlijden bleek dat hij de fiets van zijn zoon Klaas Klooster, die op 23-jarige leeftijd was overleden, in zijn boerderij had bewaard.

De rouwplechtigheid en crematie vond plaats na een dienst van gebed in rouwcentrum De Boskamp op 24 december 1997. Een gedenksteen van het echtpaar is aanwezig op de algemene begraafplaats in Wijster. Zijn boerderij was ook mijn geboortehuis, dat van mijn moeder en vele andere familieleden.

Helaas brandde de boerderij in 1998 af, onder verdachte omstandigheden. Anno 2007 is het 150 jaar geleden dat deze boerderij door mijn voorouders werd gebouwd. Op deze plek is weinig te zien wat nog aan de boerderij herinnert. Geen kippenhok, geen keien, geen hooizolder, geen koeienstal en oude waterpomp op de deel. Alleen de goed verzorgde perenboom die nog op het terrein staat, herinnert aan de oude boerderij.

Ik heb 20 jaar in Arnhem gewoond. De binding met de geboortegrond blijft bestaan. Willem (2) en Grietje (3) wonen inmiddels weer in Hoogeveen, tussen Wijster en Ruinen in. Mijn vriendin en ik zijn in augustus 2007 van Arnhem naar Hoogeveen verhuisd.

Veel van mijn familie woont nu nog in de omgeving van Ruinen en Wijster.

### **Kwartierstaat**

1. JANSSEN, Ronald Wilfred, geb. Wijster (Beilen) 30-07-1964, administratief medewerker.
2. JANSSEN, Willem, geb. Fluitenberg (Ruinen) 20-02-1939, belastingontvanger, huwt Beilen 28-09-1962:
3. KLOOSTER, Grietje, geb. Wijster (Beilen) 07-07-1943, bankbediende.
4. JANSSEN, Roelof, geb. Zuidwolde 25-07-1913, landarbeider, gemeentearbeider, overl. Hoogeveen 24-05-1992, huwt Ruinen 10-12-1938:
5. LUBBINGE, Wilhelmina, geb. Ruinen 10-06-1920.
6. KLOOSTER, Willem, geb. Wijster 03-04-1907, seizoenarbeider in Warden, arbeider bij de Heidemij, 42 jaar werkzaam bij de VAM als monteur en treinmachinist, overl. Wijster 20-12-1997, huwt Wijster 26-05-1930:
7. TIJMS, Trijntje, geb. Beilen 08-10-1908, overl. Wijster 26-02-1990.
8. JANSSEN, Willem, geb. De Wijk 01-08-1867, boerenknecht, overl. Engeland (Ruinen) 13-03-1950, huwt De Wijk 29-09-1892:
9. HOPSTER, Lammigje, geb. Veeningen (Zuidwolde) 24-08-1870, dienstbode, overl. Ruinen 11-07-1961.
10. LUBBINGE, Jan, geb. Ruinen 06-02-1894, arbeider, overl. Ruinen 06-12-1973, huwt Ruinen 06-03-1920:
11. MAGER, Alberdina (Dina), geb. Ruinen 10-02-1901, dienstbode, overl. Ruinen 11-02-1926.
12. KLOOSTER, Klaas, geb. Beilen 22-10-1856, landbouwer, smid, overl. Beilen 12-10-1914, huwt 1ste Beilen 30-04-1886 met Egbertje Stadman, huwt 2de Beilen 06-11-1891:
13. GILS, Aaltje, geb. Beilen 22-02-1869, overl. Beilen 23-10-1941.
14. TIJMS, Jan, geb. Beilen 01-04-1867, arbeider, landbouwer, overl. Beilen 26-01-1954, huwt 1ste Beilen 26-04-1890 met Hendrikje Abbrings, huwt 2de Beilen 09-04-1903:
15. SATTLE (SETTELER), Aaltje, geb. Leggerlerveld (Dwingeloo) 19-11-1867, dienstmeid, overl. Beilen 30-10-1968.
16. JANSSEN, Hendrik, geb. Staphorst 11-01-1841, arbeider, overl. IJhorst 22-11-1926, huwt De Wijk 23-12-1863:
17. POLS, Jentje, geb. Nijeveen 22-07-1837, arbeidster, overl. De Wijk 05-03-1916.
18. HOPSTER (alias Hopstee), Jan, geb. Zuidwolde 19-4-1845, arbeider, overl. Balkbrug 05-11-1929, huwt Avereest 05-9-1868:
19. ENGEL, Jantien, geb. Avereest 10-01-1847, overl. Avereest 24-08-1916.
20. LUBBINGE, Jan, geb. Ruinen 05-07-1859, boerenknecht, landbouwer, overl. Achterdijk (Ruinen) 29-09-1928, huwt Ruinerwold 29-09-1883:
21. ECHTEN (EGTEN), Wilhelmina, geb. Havelte 23-12-1862, dienstmeid, overl. Achterdijk (Ruinen) 02-01-1914.
22. MAGER, Albert, geb. Ruinen 06-11-1869, arbeider, huwt Ruinen 28-03-1896:
23. OOSTINDIËN, Geessien, geb. Ruinen 21-01-1871.
24. KLOOSTER, Pouwel Hendriks, geb. Ruinen 23-02-1821, grofsmid, overl. Wijster (Beilen) 07-06-1901, huwt Ruinen 29-04-1854:
25. BRINKMAN, Grietien Klaas, geb. Ruinen 10-02-1827, overl. Nijlande (Rolde) 26-03-1885.
26. GILS, Willem, geb. Beilen 09-12-1818, landbouwer, overl. Holthe (Beilen) 23-07-1881, huwt Beilen 29-04-1861:
27. VAN BOS, Geertje, geb. Rolde 25-01-1838, dienstmeid, overl. Holthe (Beilen) 16-08-1898.
28. TIJMS, Tieme, geb. Beilen 02-06-1829, landbouwer, overl. (Wittewierum) 25-04-1874, huwt Beilen 12-2-1859:
29. KOK, Jantje, geb. Beilen 25-09-1838, dienstmeid, overl. Klatering (Beilen) 20-03-1888.
30. SATTLE, Aaldert, geb. Dwingeloo 07-09-1835, dienstknacht, overl. Beilen 06-01-1913, huwt Smilde 12-02-1863:
31. MOES, Hendrikje, geb. Smilde 10-04-1838, overl. Hoogersmilde (Smilde) 22-12-1885.



◀  
Ronald  
Jansen

### Epiloog

Mijn voorouders behoorden tot boeren en arbeiders in de agrarische dorpsgemeenschap Wijster. Het is goed is dat een familie haar herinneringen vastlegt voor het nageslacht. Deze herinneringen vormen een belangrijke aanvulling op de formele bronnen, die in de archieven zijn opgeslagen. Over de geschiedenis van adellijke heren is in het algemeen meer te vinden dan over die van arbeiders en boeren. Maar de geschiedenis van de werkende klasse is evenzo belangrijk voor het krijgen van een compleet inzicht in de geschiedenis. Boeren en arbeiders hebben een voorname bijdrage geleverd aan het leven in Wijster.

### Bronnenmateriaal

Archivalia. Drents Archief te Assen:

- Kadastrale Minuutplans, 1832, sectie I, 3e blad, perceelnummers 533, 534 en 535.
- Grondbelastingkaart, 1880, sectie I, 3e blad, perceelnummer 2789, Fiche 66.
- Memorie van successies, Kantoor Hoogeveen:
  - 8-4-1892, Inv.nr. 40, opnamenr. 5, memorienr. 3/6905 Willem Gils.
  - 3-3-1899, Inv.nr. 59, opnamenr. 237, memorienr. 5/2480 Geertje van Bos.
  - 6-1-1902, Inv.nr. 62, opnamenr. 289, memorienr. 5/5021 Pouwel Klooster.
- Inventaris netteplans, 1962, sectie P, perceelnummer 270, Fiche 68.

Privé-archief familie Klooster.

### Literatuur

- Bakker, G., H.L.G. Schuur en J. van Dijk-de Vries, Van Wisnare tot Wijster 1206-1981 (Dwingelo, 1981).
- Demoed, H.B., 'De markeverdelingen in Drenthe in de 19e eeuw', in: Nieuwe Drentse Volksalmanak (Assen, 1989) p. 58-73.
- Denig E., Drenthe groeit met en zonder grond, (Meppel, 1968).
- Kuik, N., 'De Smederij te Zweeloo in Drenthe. Verdwenen verleden', in Gens Nostra, Maandblad der Nederlandse Genealogische Vereniging no. 10, Jaargang 28 p. 296-301.
- Kraai, H., Het smedengeslacht Klooster tak Vries (Vries, 1995).
- Kruijer, J., Als de dag van gisteren. Honderd jaar Drenthe, de Drenten en hun huizen (z.p., z.j.).
- Scholtmeijer, J. en B. de Vries. Over heide en (de) meer. 60 jaar V.V. Wijster gebundeld (Wijster, 1993).
- Schuur, H.L.G., 50 Jaar Vereniging voor Volksvermaken Wijster 1945-1995 (Beilen, 1995).
- Verhoog, J., en J. Floor Ruinen, een historisch portret (Ruinen, 1997).
- Vonk, H., Drenthe in Grootvaders Tijd (Den Haag, 1984).
- Warmolts, J., De laatste smid 1896-1996 Honderd jaar smederij Masselink in Zweeloo (z.p., z.j.).

### Informatie - Internet

- \* [www.drenlias.nl](http://www.drenlias.nl)
- \* [www.genealogieonline.nl](http://www.genealogieonline.nl)
- \* [www.genlias.nl](http://www.genlias.nl)

### Informatie van familie en kennissen

Mw. J. Jansen te Ruinerwold, Dhr. W. Jansen te Hoogeveen, Mw. W. Jansen te Ruinen, Mw. E. Klooster te Beilen, Mw. A. Klooster te Hoogeveen, Mw. G. Klooster te Hoogeveen, Dhr. J. Klooster te Ootmarsum, Mw. H.A. Verschelling-Klooster te Aalden.

### Foto-collectie

De fotocollectie is van H.A. Verschelling-Klooster en A.G. Klooster.

### Voor reacties:

Ronald Jansen, Ercalaan 99,  
7906 NC Hoogeveen, tel. 0528-232871;  
e-mail: [info@rwj-publishing.com](mailto:info@rwj-publishing.com)  
website: [www.rwj-publishing.com](http://www.rwj-publishing.com) (o.a. familie-geschiedenis).

# Bakkerij Pots

DOOR  
T.L. KROES

Tot 1974 was in de Kruisstraat 17 bakkerij Pots gevestigd. In dit pand is anno 2008 de winkel nog steeds in de oorspronkelijke staat aanwezig.

In de bakkerij zijn nog veel herkenbare elementen. In december 2008 had ik een gesprek met mevrouw Roelfina Pots-Smit. Haar zoon Willem Pots was ook aanwezig. Beiden gaven zij veel informatie over een leven in de bakkerij.

## **Een druk leven**

Roelfina Smits (Wijster, 16-08-1915) ontmoette haar man Hilbertus Pots (28-11-1911) tijdens een avond van Ons Bondskoor. Al snel begrepen zij dat zij voor elkaar waren geschapen en op 24-08-1938 trouwden zij. Een huwelijksreis was voor hen echter niet weggelegd, want de volgende dag moest er al weer in de bakkerij worden aangepakt. Na 1965, toen er voor de bakkers een vakantieregeling kwam, hebben zij de schade dubbel en dwars ingehaald: ze hebben toen in Europa heel wat gereisd!

Bertus werkte met zijn vader Willem Pots, een jongere broer en enkele knechten in de bakkerij. In de loop der jaren bleek dat hij zelf ook bakker wilde worden. Als oudste zoon kon hij later de bakkerij van zijn vader overnemen.<sup>1</sup>

Sinds hun huwelijk hebben Bertus en Roelfina altijd in de Kruisstraat gewoond. Daar moest direct flink worden aangepakt. Roelfina's schoonvader woonde er, haar zwager Willem en schoonzus Grietje. Haar schoonmoeder heeft ze eigenlijk niet gekend; zij was al in 1935 overleden. Daarbij kwam dat Roelfina ook direct in de winkel aan de slag moest. Het was niet alleen een bakkerswinkel. Uiteraard werden er bakkersproducten verkocht, maar



◀ Op 24 augustus 1938 trouwden  
Hilbertus Pots en Roelfina Smits.



▲ In het pand Kruisstraat 17 was bakkerij Pots gevestigd. Foto december 2008.

daarnaast waren er ook, zij het in beperkte mate, kruidenierswaren te koop.

Roelfina: "Mijn bezigheden in de winkel kostten veel tijd. Kruidenierswaren zoals suiker, zout, koffie, peulvruchten enz. lagen los in een bak. Ze moesten worden afgewogen en in een puntzak gedaan. Als

je nu in een supermarkt komt, is alles al verpakt. Trouwens, wat een overdaad is er nu te vinden. Wij leefden wel een stuk eenvoudiger!

Ik heb al verteld dat er toen geen vakantie voor ons in het vat zat. Omdat zo iets niet voor de bakkers was geregeld, kon je de winkel geen dag dicht hebben. De concurrentie lag op de loer; je raakte anders zo maar je klanten kwijt. Bedenk, dat er toen een twaalf-tal bakkers in Beilen waren en het dorp was toen heel wat kleiner dan nu!

Bertus stond 's morgens om ongeveer vier uur op. Er moest elke dag vers brood geleverd worden. Met enkele knechten werd er dan hard gewerkt. Vervolgens ging hij omstreeks half tien op stap; er moest gevent worden. Met dat venten maakte hij zijn werkdag vol. Om een uur of zes 's avonds kwam hij weer thuis, en 's avonds om half tien was het bedtijd. Er

▼ Roelfina Pots in de winkel (2008) die er nog precies zo uitziet als in 1954 toen deze werd gemoderniseerd. Het winkelgedeelte achter Roelfina bevatte vroeger de kruideniersartikelen.



◀ Hilbertus (Bertus) Pots



▲ Een overzicht van de winkel. Links zien wij de gebakskast met daarnaast de toonbank voor de bakkerswaren. Rechts was de afdeling voor de kruidenierswaren.

Hier volgt een opsomming wat er in de winkel van Pots te koop was:

In eerste instantie natuurlijk de zelf gefabriceerde producten zoals brood, banket, zelfgemaakte bonbons, koeken, koekjes, koek, roggebrood en beschuiten. Kruidenierswaren: onder andere losse suiker, zout, rijst, kaas, boter, peulvruchten, verpakte bonbons en losse snoep etc. Zelfgemaakte producten werden veelal in de etalage tentoongesteld en van daaruit verkocht. Slagroomgebak was er toen bijna nog niet, omdat dit snel aan bederf onderhevig was; wel was er toen veel crèmegebak.

bleef dus weinig tijd voor ontspanning over. Alleen 's zondags kon hij wat langer in bed liggen.”

### ***Geen opvolger***

In 1948 werd zoon Wim (Willem) van Roelfina en Bertus geboren. Samen met zijn moeder vertelt hij over zijn jaren in de Kruisstraat in Beilen. “Mijn ouders moesten inderdaad hard werken. Vooral voor mijn vader was het lang niet altijd eenvoudig. Een bakker stond altijd erg vroeg op om te bakken en daarna moest er gevent worden. Een knecht bracht het brood in Beilen bij de klanten rond, hijzelf maakte de tocht door Drijber, Wijster en Hamveld, vijf dagen in de week. Alleen op de dinsdag was hij de hele dag in de bakkerij in touw. Het venten deed hij met paard en wagen. Hij bracht het brood en kruidenierswaren naar zijn klanten. Later, toen de

tijd wat beter werd, had hij een auto ter beschikking. Moeder deed de winkel, die eigenlijk altijd open was. Het kwam vaak voor dat men ‘achterom’ kwam om nog snel brood of iets anders te halen. Natuurlijk werd zo’n klant geholpen, want als je dat niet deed, was je de klant kwijt. Banket was niet in flinke hoeveelheden voorradig. Gebakjes werden meestal

► Achter de toonbank. Links zien wij de gebakskast en daarachter de etalage aan de Kruisstraat. Het glas-in-loodraam rechts is van de etalage aan de kant van de menning, de oprit naar de achterzijde van het bakkerijpand.





◀ In de winkel hangt dit houtsnijwerk naar een prent van Anton Pieck: de bakkerij.

op bestelling geleverd. Er was geen koelkast om bederfelijke waar in te doen. Wel hadden wij een ruime kelder, maar het was maar behelpen vergeleken bij 2008. Gebak kon gewoonweg niet een weekend overblijven.”

Roelfina: “Voor Pasen werd er veel met chocolade gewerkt. Wij verkochten dan chocoladefiguren en hadden altijd roomfondant te koop.

Bertus was tot in 1973 actief als bakker. Hij was toen 62 jaar en had geen opvolger, want Wim voelde er niets voor om bakker te worden. Vader zei: Als je kunt leren, moet je nooit bakker worden!” Willem deed één jaar op de mulo een beetje kalm aan, zodat hij dat jaar nog een keer mocht overdoen. Vader zei: “Je krijgt nog één keer de kans!” Willem heeft toen hard gewerkt om maar niet bakker te moeten worden. Zijn frisse tegenzin tegen de bakkerij is

vooral op de vrijdagen ontwikkeld. Als Wim dan uit school thuiskwam, lagen er 200 broden op hem te wachten die allemaal gesneden moesten worden of hij moest op de fiets brood naar zijn vader brengen die ergens ver weg aan het venten was. “Ach,” zegt Wim, “ik ben er niet minder van geworden. Je leert op die manier wel aan te pakken.”

### **Sluiting**

“Het sluiten van de bakkerij ging heel eenvoudig in z’n werk. Bertus deed gewoon de deur van de winkel dicht en dat was het dan. Hij heeft daarna 25 jaar van zijn vrije tijd kunnen genieten. In 1975 verhuurde hij de bakkerij en toen vond hij het best leuk een beetje mee te werken. Twee jaar lang heeft hij nog elke morgen van acht tot twaalf uur een helpende hand geboden. Daarna gingen vader en moeder graag op reis. Ze hebben dik van hun vrije tijd genoten.”

### **Te koop**

In januari 2009 zal Roelfina het pand dat uit 1891 stamt verlaten. Het staat te koop, en dat is toch voor haar niet gemakkelijk. Een heel leven, zeventig jaar lang, heeft ze in de Kruisstraat gewoond, maar nu de leeftijd toch wel gaat meespreken en het huis

▼ Deze toonbank stond voor de verbouwing van 1954 in de winkel. De geldlade is open.



► Deze oude broodkast stond voor de verbouwing van 1954 in de winkel. In deze winkelkast werden de goederen achter glas getoond. Het betrof hier zelfgemaakte producten, zoals brood, koeken en koekjes.

niet het comfort heeft dat bij deze tijd past, is de knoop doorgehakt: weg uit de Kruisstraat. Heel bijzonder is, dat de winkel nog geheel in de staat van na de modernisering in 1954 is. In het huis zijn nog enkele 'winkelmeubels' van voor de modernisering te vinden. In de opkamer staat een antieke winkelbroodkast en in de bakkerij is nog een oude toonbank met geldlade te vinden. Als je de winkeldeur binnenkomt, overvalt je meteen de sfeer van vroeger. Al zijn er geen bakkersproducten en kruidenierswaren meer te vinden, je stapt zo maar tientallen jaren in de winkelgeschiedenis terug. Mijn inziens komt het interieur in aanmerking voor een museum, zo echt jaren-vijftig is het. Trouwens, het pand zelf is zeer geschikt om er een bakkerijmuseum van te maken, maar ja, het geld....

### **Bakkerij**

In de bakkerij is het verleden ook nog bijna tastbaar aanwezig. In de eerste plaats valt de oven op. 's Zondagsavonds werd de oven altijd aangemaakt; hij bleef dan de hele week branden. Toen Roelfina kwam was het tijdperk van takkenbossen als brandstof zo goed als afgelopen. Bertus was altijd in de

▼ Opkamer; de deur naar de kelder staat open. Rechtsonder: De trap naar de opkamer. Deze kon worden opengeklapt, zodat men in de kelder kon komen.





▲ Oven en rijskast. De rijskast (rechts) werd gebruikt om het deeg na weging te laten rijzen. Vervolgens werd het brood in de bakblikken gedaan en moest het, voordat het de oven inging, opnieuw rijzen. In deze rijskast heerste constant een temperatuur van ongeveer 75 graden die werd opgewekt d.m.v. stoom.

► De achterkant van de oven. Aan deze kant werd de oven in twee vuurmonden gestookt. Aanvoer van brandstof geschiedde via de normale deur van de broodopslag. De schuifdeur links ging naar de opslag van de as, het restant van de kolen dat uit de oven kwam. Tevens was deze deur een verbinding naar buurman Berghuis. Deze deur werd tijdens de oorlog gebruikt om bij bombardementen bij elkaar te schuilen; de ovenwand was nogal stevig. Op zondagavond werd de oven al aangestoken en op de zaterdagochtend liet men hem uitbranden en werd de oven schoongemaakt. De oven diende meteen als verwarming voor de rest van het huis en zorgde ook voor de warmwatervoorziening.

▼ In de bakkerij staat nog de werkbank met daarop de weegschaal. Rechts staat de trog waarin de grondstoffen voor roggebrood werden gemengd.





▲ De trog voor het roggebrood. Roggemeel en andere grondstoffen werden hierin door elkaar gemengd met behulp van een houten schep. Als deze substantie de gewenste dikte had werd zij hierin nog enige tijd opgeslagen en daarna verwerkt in houten vormen. Het nog niet gebakken brood werd op de werkbank verzameld en naast elkaar gezet, bestreken met een papje en vervolgens in de oven gezet waar het een hele nacht in bleef staan. Pas de volgende morgen werd het er uit gehaald en opgeslagen in de broodopslag waar het moest afkoelen. Het waren roggebroden van ongeveer een kilo. Deze moesten dan gehalveerd worden en nog gesneden en verpakt.

weer met briketten. Die werden als grote brokken aangeleverd. Ze moesten dan kapotgeslagen worden eer ze konden branden. Het was een verademing toen later de oven op gas werd gestookt.

Buurman Haverkamp (nu Seydell) was ook bakker. Als een van beide bakkers problemen met de oven had, hielpen de collega's elkaar.

In de bakkerij is nog de grote werkbank aanwezig en de roggebroodtrog. De weegschaal waarop het deeg werd afgewogen staat op de werkbank. Aan de muur zijn ijzeren stangen aangebracht, waarop

planken gelegd konden worden. Op die planken kon het versgebakken brood afkoelen. Ook de standaard waar een mengkom onder werd geplaatst is nog aanwezig.

Beileroord was een grote klant. Alle Beiler bakkers mochten daar op toerbeurt brood leveren. Dat kwam neer op één keer in de twee jaar drie maanden lang. Je was als bakker erg blij met zo'n klant. Dat op toer-

► In de kelder bevond zich de eieropslagplaats. Het aantal opgeslagen eieren hing af van de dagprijs. Er werden alleen maar 'verse' eieren in de bakkerij gebruikt en dat waren er nogal wat per week. De aantallen die per week werden verwerkt varieerden tussen de 300 en 500 stuks. Totaal konden er wel 1500 eieren worden opgeslagen die in 'schotjes' van 30 stuks wekelijks door een eierboer werden geleverd. Als de eieren donker en koel bewaard bleven, waren ze zeker veertien dagen houdbaar.





◀ Deze prachtige pomp is nog in de originele staat bij de achterdeur te vinden.

beurt leveren gebeurde in goede harmonie; als goede collega's gingen de bakkers met elkaar om, al bleven ze elkaars concurrenten. Toen het aantal bakkers in Beilen slonk, werd de leverantie aan Beileroord uiteraard nog plezieriger, en dan waren er ook nog supermarkten die brood van de warme bakkers betrokken. Maar daar kwam later de klad in, toen supermarktketens eigen bakkerijen kregen. Ook was er de brood- en koekfabriek van Joosten. Dat was echt een concurrent van de kleine bakkers. Regelmatig was er wel enige verwarring wat de naam Pots betreft, want in de Brinkstraat had Gerrit Pots, een neef van Bertus, zijn bakkerij.

#### ***Laatste maand in de Kruisstraat***

Nu dit artikel wordt geschreven is het december 2008. Het is de laatste maand waarin Roelfina het pand bewoont, waar ze op de dag van haar huwelijk is gaan wonen.

“Het is voor mij toch niet gemakkelijk dit huis achter te laten,” zegt ze. “Ik heb hier bijna mijn gehele leven gewoond, maar vooruit, misschien wen ik nog wel aan mijn nieuwe woonplek.”

#### ***Noot***

1 Bertus' broer Willem moest tijdens de Tweede Wereldoorlog in Duitsland in een bakkerij werken. Daarna ging hij in Assen werken. In de zestiger jaren vertrok hij naar Durgerdam onder de rook van Amsterdam; vervolgens werd hij bakker in Amsterdam. Toen de IJtunnel werd aangelegd, werd hij door de gemeente Amsterdam uitgekocht, want zijn zaak lag precies in de route. Hij is toen nog een aantal jaren in Deventer in zijn vak werkzaam geweest.

**Foto's: T.L. Kroes**



◀ In een hoek van de bakkerij stond de kookpot. Deze werd gebruikt om de ingrediënten die nodig waren voor het maken van koek in te koken. Water, meel, koekkruiden en melasse van honing en suiker werden hier in gedaan plus 'het geheim van de bakker'. Ook werd deze kookpot gebruikt voor het maken van roggebrood. Eén keer per week werd er koek gemaakt en ook één keer per week roggebrood.

# Hooghalen

DOOR  
BEATE PLENTER

## Een wandeling in de kom - 2

### **Driesprong**

Op de driesprong Hoofdstraat/Laaghalerstraat stond links op de hoek aanvankelijk de oude school. Later, na de afbraak hiervan omstreeks 1910, werd hier de woning van de directeur van de melkfabriek gebouwd. Daarnaast stond een transformatorhuisje en een gebouwtje, waarin de brandspuit stond. De beide gebouwtjes zijn afgebroken.

Verderop in de straat stonden de huizen van A. Snoeijs, G. Epping (schoenenwinkel) en H. Plenter (Magazijn De Zon). Deze zijn in 1938 en 1939 gebouwd. In de voorkamers waren de winkels.

Ooit was langs de Laaghalerstraat een stuk boswal. De huizen staan hoger dan het straatniveau. Na de vijftiger jaren kwamen er meer huizen te staan. Achter die huizen was een weiland (Nijsinghcamp), dat ook hoger lag. Hier was een wal tot aan de Scheid.



Rond 1900 stonden er in Hooghalen maar weinig huizen. Beate Plenter vertelt in drie afleveringen over het dorp Hooghalen van ruim 100 jaar geleden.

Langs de Laaghalerstraat lagen weilanden en akkers tot aan Laaghalen toe. Het is nu allemaal bebouwd. Tegenover de gereformeerde kerk stond tijdens de TT-races een grote tribune van wel tien rijen hoog. Het publiek werd langs de boerderij van Snoeijs aan de Hoofdstraat via het weiland er naartoe geleid. Via de Scheid (Stengelinstraat) kwam het publiek bij de talud langs de weg naar Laaghalen. De races waren in Hooghalen goed volgbaar, vooral ook door de bochten in de klinkerweg. Velen kwamen ook vanwege de vertrouwde en gezellige sfeer in het dorp.

*Tijdens de TT konden bewoners die aan het circuit woonden kaarten krijgen om te verkopen. Het pand Laaghalerstraat 3/5 had een luifel boven de voordeur. Men klom uit het raam en menigeen bood 25 gulden om daar te mogen staan, met zicht op een S-bocht links en een scherpe bocht rechts. Wuestenenk, de evangelist, had er eens zoveel mensen toegelaten dat buurman Plenter verbijsterd riep: "Maar man die luifel kan vast niet zoveel mensen dragen. Straks storten ze naar beneden!"*

### **De Scheid (Stengelinstraat)**

Tegenover het dorps huis op de hoek van de oude weg naar Laaghalen en de Scheid (Stengelinstraat) stond een kleine boerderij van de familie Seubring (afgebroken). Het kerkje van de Hervormde gemeente

◀ *TT-racers door de S-bocht in Hooghalen. In de eerste woning rechts woonde de familie H. Plenter (Magazijn De Zon).*



in de Stengelinstraat was van begin 20ste eeuw. Het is later verbouwd, dat vond ik prima, want ik heb het altijd een lelijk gebouwtje gevonden. Veel mensen hebben er een gelukkige herinnering aan, want er was naast de kerkdiensten ook zondagsschool en catechesatieles. De Knapen- en Meisjesverenigingen kwamen daar ook bijeen. Het kerstfeest werd op Tweede Kerstdag door veel kinderen bijgewoond. Er stonden aan de Scheid meer huizen van later datum waarvan ik vermoed dat het huis naast de kerk (fam. Knol) het oudste was. Ongeveer twintig meter verder stond het huis van Sierp Wijma, daarnaast het huisje uit de twintiger jaren van Pake Wijma, dan Pomper en weer verderop de boerderij van Derk Talens (afgebroken en vervangen door woningen) en de boerderij van Willem Talens. Nog verder, op de hoek van de Hijkerweg, stond de boer-

◀ *De Scheid. Boerderij van de familie Seubring.*

derij van Mulder. Ik denk, dat er omstreeks 1900 alleen het huis van Knol en de boerderijen van Bertus Talens en Mulder aan De Scheid hebben gestaan. De familie Talens (nu talrijk) kwam oorspronkelijk niet uit Hooghalen, maar uit de omgeving Peize/Eelde.

De molen stond oorspronkelijk op een aangelegde 'belt' (= zandhoogte) op het kadastrale perceel sectie C, nr. 1118 (1899). De molen is afgebroken. In de twintiger jaren werden de stenen van de molen gebruikt bij het bouwen van de boerderij van Pomper. Stengelin maakte eind 19de eeuw een schilderij waarop de molen is geschilderd, samen met een klein huis (vermoedelijk van Knol; dat is nu verbouwd en staat links van het hervormde kerkgebouw) en een huis op de achtergrond (Laaghalen). Waar nu de lage huisnummers zijn van de in de vijftiger jaren gebouwde huizen van de Stengelinstraat, was oorspronkelijk een wal. Het weiland erachter waar ook nog de kleuterschool heeft gestaan (later jeugdsoos All Skin), lag hoger dan de rest van de omgeving en in het weiland achter de boerderij van Snoeijsing (nu Tichelaar) aan de Hoofdstraat was zo'n zelfde wal (nu Nijsinghcamp).

Hooghalen heeft zijn naam te danken aan hoger gelegen stukken grond. Ook achter het spoor, waar de inmiddels afgebroken boerderij van Boer stond, was ook zo'n hoogte.

De eerste gemeentewoningen na de oorlog staan naast het dorps huis, vanaf nummer 20. Een paar jaar later werd ook de Scheid bebouwd.

### **Centrum Noord**

De melkfabriek (1895) en malerij (is gesticht als coöperatie, nu groene vakwinkel van Van der Vinne). Opzij was een metalen gaanderij waarop de melkbussen van de karren werden gehaald voor verdere verwerking. 's Morgens brachten sommige kinderen een emmertje en haalden dat om 12.00 uur weer op met warme karnemelkseppap die ze meenamen naar huis voor het middageten. Bijna iedereen at tussen de middag de warme maaltijd.

De boerderij tegenover de fabriek is van rond 1900.



◀ *Windkorenmolen 'Ben Hur' aan De Scheid te Hooghalen. Olieverfschilderij van Alphonse Stengelin (1852-1938). Museums Vledders.*

► *De metalen gaanderij van de melkfabriek met vanaf links het personeel: Piet van de Heide, Albert Wiggering, Murk Weima, G. van Zwolle en Mieni van Zwolle.*

Daar woonde de familie Hulzebos. De oude school aan de Hoofdstraat dateert van 1910. In de eerste helft van de 20ste eeuw woonden in het onderwijzershuis naast de school de hoofden der school, Van den Hof en later Wieringa. Het huis van 'het hoofd der school' stond rechts naast de school en was van de twintiger jaren uit de vorige eeuw. Het huis is afgebroken.

Andere leerkrachten waren de onderwijzers Boer, Heins, Atema en Hidding en de juffrouwen Schuring, Karstens en Geke Mulder. Juffrouw Schuring woonde in Hijken en kwam op de fiets met in de winter om de handvatten van de fiets grote gevoerde hoezen die handbeschermers genoemd werden.

Achter de school was een klein houten dorsp huis. Daar waren de bijeenkomsten van de plattelandsvrouwenverenigingen en repeteerde het zangkoor. De Protestantenvond hield er kerkdiensten en zondagsschool.

Dit stuk bebouwing was omstreeks 1900 eigenlijk de rand van het dorp. Tegenover de school was de kruidenierswinkel van Wold (gebouwd omstreeks 1930) en daarnaast stond de boerderij van Hendrik Eleveld en later zoon Rieks. Deze boerderij was voor 1900 gebouwd.

Op de hoek Hoofdstraat/Bosweg staat een boerderij, die omstreeks 1918 is gebouwd. In 1921 kwam de familie Hidding vanuit Diphooen hier wonen.



Daarna woonde er de familie Bartelds/ Vijfschagt. Na 1945 woonde Lutgertje Eleveld in een deel van het huis.

Tegenover deze boerderij (hoek Hof van Halenweg) staat de villaboerderij van de familie Ot Eleveld, (Hoofdstraat 30) gebouwd omstreeks 1924. Op het weiland achter het huis werd gevoetbald en gekorfbald.

*Ik herinner mij een gekostumeerde voetbalwedstrijd. Het moet eind veertiger jaren zijn geweest. Koddig was dat vele mannen vrouwenkleden hadden aangetrokken. Hun behaarde en stevige benen bloot onder de rokken. Gienus Oosting had ook nog een kinderwagen meegenomen. Af en toe legde hij de bal daarin en rende dan knoerthard over het veld. Het publiek lag dubbel.*

Schuin tegenover het ouderlijk huis van de Elevelds, waar nu een bungalow van H. Eleveld staat, woonde ooit Bareld Talens die ook bakker was. Hij bakte ronde stoeten. Die boerderij was oud. Later woonden er de Hazenbergs. Daarachter was een houten noodwoning van de familie Abbingh, net aan de bosrand en verderop twee bouwfondshuizen van H. Oosting en G. Wiggering uit de vijftiger jaren van de vorige eeuw. Daarnaast stond het huis van Van den Hof, de aannemer.

In de boerderij daar schuin tegenover woonde eerst Van Raven, daarna de weduwe Niemeier en na 1945 Hagens. Deze boerderij is eind 19de eeuw gebouwd.

◀ *De woning van 'het hoofd der school'*

In de oorspronkelijke boomgaard naast de boerderij staat nu een huis van houtskeletbouw, dat naar mijn idee niet in het dorpsbeeld past.

Het huis daarnaast (richting Assen) is omstreeks 1890 door smid Wold gebouwd. Wold heeft het huis ernaast gekocht voor zijn oude dag. Toen deze aanbrak, werd smid Venema zijn opvolger.

*Smid Wold kwam uit Vries. Hij kreeg het verzoek van de Haler boeren om naar het dorp te komen, omdat er een smid nodig was. Wagenmaker Jansen kreeg hetzelfde verzoek. Hooghalen had behoefte aan een stelmaker, iemand die de boerenwagens kon maken en repareren. De boeren organiseerden dat gezamenlijk, zoals ze ook de melkfabriek oprichtten.*

Zijn dochter Jantje Wold (\*1908) voerde in het voor-kamertje van zijn woning 'het postkantoor', waar een telefoon was. Ze was nog maar zeventien jaar oud, toen ze met deze werkzaamheden begon. Zo moest ze op verzoek wel eens de vroedvrouw bellen, omdat er een kind op komst was. Pas in de vijftiger jaren van de vorige eeuw kregen meer mensen een telefoon.

De woning naast de smederij was ooit gebouwd als vakantiewoning voor een Rotterdamse fabrikant van de Junckerfietsen en weer later woonde er R.S. Stokvis, de eigenaar van de Erres fabrieken (radio's). In de veertiger jaren was het de groentewinkel van Seidel tot 1952 en later van Dolfing en weer later een Antiekhuis. In 2008 werd er een nieuwe woning gebouwd.

*Het paard van een venter werd kidde genoemd. Dat waren kleine Poolse paardjes die de kar trokken. Seidel ventte groenten en fruit uit en ook Weima en Wiggering kwamen twee keer per week langs bij de mensen om kruideniers- en bakkerswaren te venten. Pas begin vijftiger jaren kwamen de driewielauto's om daarmee de koopwaar aan huis te verkopen. Eens per week kwam ook de visboer en de 'petreulieboer' (zie [www.hooghalen.nl](http://www.hooghalen.nl)). Men kookte in die tijd op petroleumstellen en 's winters op de kachel. Pas in de zestiger jaren van de vorige eeuw kwam het aardgas en dus ook de geiser.*

*Het baden ging veelal in een grote tobbe en maar eens per week, meestal op zaterdag. 'Verschonen' werd het genoemd. Op petroleumstellen en kachels werden grote ketels water heet gemaakt. In grote gezinnen moesten verscheidene kinderen in hetzelfde water gewassen worden. Het was een heel gedoe dat veel werk en tijd kostte, zoals ook de gezinswas een arbeidsintensief karwei was. Het wasgoed werd gekookt in de wasketel en gespoeld in de tobbe, ging eerst door de wringer en werd dan aan lange waslijnen of op grote rekken verder gedroogd of op de bleek gelegd. 's Winters stonden de wasrekken om de kachel. Dan rook de kamer lekker naar fris wasgoed. Soms was de was stijf bevroren. Om de was witter te doen lijken werden zakjes blauw in het laatste spoelwater gebruikt. Helder wasgoed aan de lijn betekende dat je een goede huisvrouw was; het was dus een soort statussymbool.*

*Ook ondergoed was soms stijf bevroren. Zo zetten wij, kinderen, eens een lange stijf bevroren onderbroek tegen de muur met een hemd erboven en riepen toen mijn vader. 'Er staat een vent in de kamer', riepen we. Hij vond het tafereel niet leuk. Onze moeder wel.*

De dubbele woning naast het voormalige Antiekhuis is omstreeks 1920 gebouwd. Hier woonden de families Epping, Kingma en Stoffers en later Darwinkel en postbode Wijnand van der Pol. Daartegenover staan de huizen uit de dertiger jaren van Van den Hof (dubbele woning). Meester Boer woonde er in de oorlogsjaren.

◀ Smederij De Zweetdruppel. Vanaf links: Bertus Talens, Zinger (Lieving), onbekend en Bertus Venema.





▲ Venter Gerrit Wiggering met de 'kidde' voor de kar met brood en kruidenierswaren van bakker/kruidenier Walles



▲ Venter Willem Weima met de 'kidde' voor de kar met brood en kruidenierswaren van bakker/kruidenier Fleddérus

De boerderij ernaast was van de weduwe Wijnstra. De boerderij met de mooie tuin er tegenover uit de jaren dertig van de 20ste eeuw was eerst van Renting en later van Meertens. Nu woont hier J. Hoving.

Verder staat het pand waar de familie Jan Weurding woonde. Dit is in het begin van de 20ste eeuw gebouwd.

Er tegenover staat een huis, waar nu een cafetaria genaamd Boszicht van de familie Van Bergen-Tolner is gevestigd. Eerst woonde hier Jansen, de wagenmaker, daarna Luuks Jager en in de vijftiger

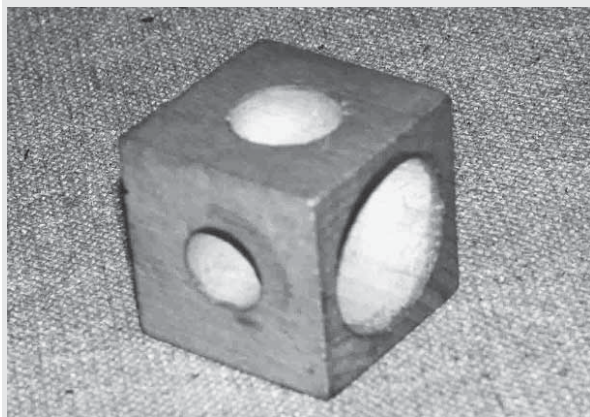
jaren had Dinand Stevens er zijn cafetaria.

In een rood stenen boerderij ernaast woonde Jan Kinds.

Het witte huis voor de wegsplitsing is een Bouw-fondshuis uit de vijftiger jaren, waar de familie Kalk woonde.

Voorbij het bos staat het huis van J. Jager de stucadoor. Naast dit huis, tegenover de vroegere ingang van het Arbeidsdienstkamp/ Militaire Sportschool, liep een heidepad met een bocht naar het huis van Beijers. Deze woning is afgebroken. Daar lag ook een veenplas.

## Gebruiksvoorwerpen



Op de vermelding in het vorige tijdschrift (november 2008, p. 21) dat de afgebeelde houten kubus van 4x4x4 cm een ank was, dat werd gebruikt door edelsmeden om een metaal van een bolle vorm te voorzien, kwamen bij de redactie nog enkele reacties binnen met andersluidende oplossingen. Mevr. A. Fokkenga-Elsinga (Leek) denkt, dat de kubus werd gebruikt voor het oprekken van vingerhandschoenen. Mevr. Bakker (Beilen), mevr. C. Brouwer (Hardenberg) en mevr. Geesje Jager (Spier) vertelden ons, dat de kubus werd gebruikt om stoffenknopen te maken.

Wat is het juiste antwoord? Eventuele reacties: G.J. Dijkstra: 0593-541848. Wordt vervolgd!

# Drents Dierentehuis Beilen - 2

DOOR  
BÉ OOSTING

In het *Tijdschrift Historische Vereniging Gemeente Beilen* van september 2008 vertelde Bé Oosting over het ontstaan en de ontwikkeling van het Provinciaal Drents Dierentehuis in Smalbroek (pagina 28-31). In dit tweede deel schrijft hij over de verplaatsing van dit dieren-  
tehuis naar de Ossebroeken in Beilen.

## **Dierentehuis Smalbroek**

Door de aanleg van een rondweg voor het vrachtverkeer naar de Domo en de vestiging van de woonwijk Nagtegael moest het dierentehuis gelegen in de buurtschap Smalbroek verdwijnen. Het bestuur van het dierentehuis was zeer belangstellend naar de waarde van het daar liggende complex, inclusief de woning staande op Smalbroek 5.

De Stichting Adviesbureau Onroerende Zaken te Rotterdam werd gevraagd de waarde van het complex te schatten. Uit het rapport van de Stichting bleek dat met een schadeloosstelling van f. 1.800.000,- rekening moest worden gehouden. Naar de mening van het toenmalige College van Burgemeester en Wethouders was dat een te hoog bedrag.

## **Verkoop dierentehuis**

De verkoop van het dierentehuis en de woning in Smalbroek tegen de taxatiewaarde aan de gemeente Beilen maakte een zeer belangrijk onderdeel uit van de bouw van het nieuwe dierentehuis. Mede door de bijdragen van de verschillende gemeenten werd de bouw van het nieuwe dierentehuis aan de Ossebroeken uiteindelijk mogelijk.

In februari 1984 ging de gemeenteraad van Beilen akkoord met de aankoop van het dierentehuis en de woning op Smalbroek.

Enige tijd later werd het dierentehuis in opdracht van de gemeente afgebroken, behalve het kattenverblijf. Dat wordt nu door de huidige eigenaar nog als onderkomen voor zijn paard gebruikt.

De bouw van het nieuwe dierentehuis aan de Ossebroeken kwam door de verkoop een stuk dichterbij.

Martha Lutje Berenbroek, die het beheer voerde over het vroegere dierentehuis zei in 1984, dat het noodzakelijk was een nieuw onderkomen te verkrijgen. Het oude gebouw op Smalbroek lekte, was rot en bijna niet meer schoon te maken. Drenthe was overigens de enige provincie in het land die een dierentehuis binnen haar grenzen had.

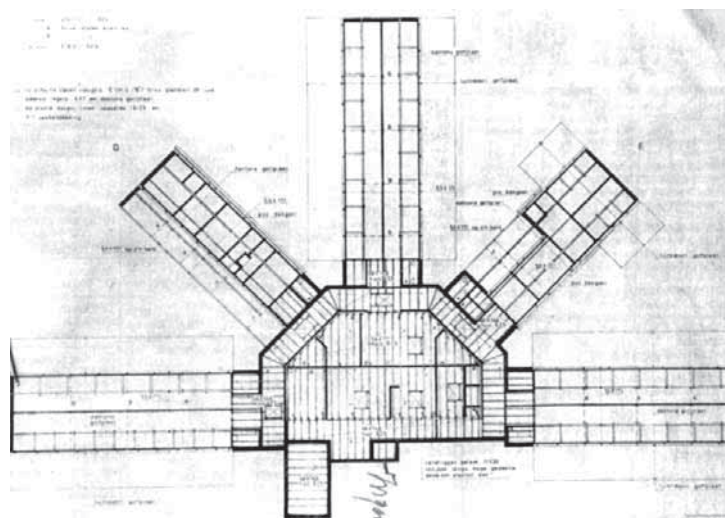
## **Ossebroeken**

Het nieuwe dierentehuis was ontworpen door het bestuurslid Boot uit Meppel, in samenwerking met Martha Lutje Berenbroek.



◀ De ingang van het nieuwe dierentehuis  
aan de Ossebroeken

► Een tekening van het dierentehuis met de verblijven voor honden en katten. De ingang is aan de oostkant met daarachter de hal met de ontvangstbalie. Daarachter ligt de centrale keuken. Verder staan de vijf vleugels/afdelingen aangegeven met de verblijven voor de dieren. Achter de centrale keuken zijn de drie vleugels aangegeven. Links en rechts naast de ingang zijn nog twee vleugels aangegeven. Volgens opgave van de beheerder kunnen in totaal 65 honden en 120 katten worden ondergebracht.



Voor de financiering van het nieuwe dierentehuis aan de Ossebroeken was er niet alleen het bedrag van de verkoop van het verblijf te Smalbroek beschikbaar, maar ook subsidies van de gemeente Beilen, andere gemeenten, de Provincie Drenthe en particuliere giften.

De begroting wees uit dat de gewenste bouw moeilijk te realiseren was. Daarom werd er een commissie gevormd die de voorlopige plannen moest bekijken met de opdracht naar besparingen te zoeken. Deze commissie slaagde erin de financiële problemen op te lossen door een aantal versoeringen toe

te passen. Desondanks zou het een uniek gebouw worden: stervormig (vijf vleugels in het verlengde van het bedrijfsgebouw) wat het uiterlijk betrof, met in het midden een centrale keuken. Hierdoor werd de loopafstand naar alle afdelingen zo kort mogelijk gehouden. Elke afdeling had een eigen heteluchtverwarming. Dat had als voordeel, dat een afdeling niet verwarmd hoefde te worden als deze niet bezet was.

De totale bouwkosten van het nieuwe dierentehuis waren f. 414.070,--, waarbij een bedrag van f. 25.133,-- voor de grond is inbegrepen.

Voor de bouw van de woning voor de beheerder was een bedrag van f. 185.397,-- nodig, waarbij is inbegrepen f. 14.375,-- voor de grond en f. 27.146,-- voor betaalde BTW.

▼ Een luchtfoto van het dierenasiel aan de Ossebroeken.





### **Vergunning**

De vergunning voor de bouw van het nieuwe dieren-  
tehuis werd in november 1983 door het gemeente-  
bestuur verleend.

Nog dezelfde maand kreeg Bouwbedrijf Kuik uit Elp  
de opdracht voor de bouw van het nieuwe dieren-  
asiel.

### **Werkzaamheden**

De firma Beugel uit Beilen begon in november 1983  
met het grondwerk ten behoeve van de bouw van  
het nieuwe dieren-tehuis.

De werkzaamheden voor de bouw begonnen na de  
opdracht en kwamen in februari 1985 gereed. De  
verdere inrichting kon door het personeel plaats-  
vinden. Dat was een hele verbetering in vergelijking  
met het vroegere dieren-tehuis.



◄▲ *Buitenhok van het hondenpension*

▲ *Buitenverblijf voor de honden*

### **Verhuizing**

Op 25 februari 1985 verhuisden door de samenwer-  
king van het personeel en enkele vrijwilligers de  
honden en katten van het oude tehuis naar het  
nieuwe gebouw. Nadat alle dieren waren overge-  
plaatst in hun nieuwe verblijf werden de hokken van  
het oude gebouw schoongemaakt en ontsmet.

### **Opening**

Het grote feest voor de opening van het nieuwe  
dieren-tehuis vond onder heel veel belangstelling  
plaats op 25 maart 1985.

Het nieuwe tehuis werd officieel geopend door C. van  
Dijk uit Meppel, oud-lid van de Gedeputeerde Sta-  
ten van Drenthe. In zijn openingstoespraak bena-  
drukte hij, hoe hartverwarmend het was dat er in  
Drenthe nog zoveel dierenliefde bestond. 'Het  
nieuwe dieren-tehuis in Beilen kan als een feest voor  
Drenthe worden beschouwd,' aldus Van Dijk.

### **Verantwoording**

*De tekening met de plattegrond van het Drents  
Dierentehuis Beilen komt uit het archief van dit  
dierentehuis. De foto's zijn afkomstig van de  
website [www.dierenasielbeilen.nl](http://www.dierenasielbeilen.nl).*

◄ *Het kattenverblijf*

# Brinken - 2

## - Terhorst

DOOR  
G.J. DIJKSTRA

In veel Drentse zanddorpen vindt men een open ruimte, die van oudsher brink wordt genoemd. Deze ruimten zijn vaak begroeid met gras en eikenbomen. In het tijdschrift van juni 2007 besteedde ik aandacht aan de brink in Holthe. In dit tijdschrift vertel ik iets over de brink in de buurtschap Terhorst.

Bij de beschouwing van de verschillende brinken in de voormalige gemeente Beilen wil ik letten op een aantal specifieke uiterlijke kenmerken van de brink (open ruimte, kerk, school, kuil of dobbe, de situering van de boerderijen) en de functies (ontmoetings- en vergaderplaats, schakel, fauna en flora) waarvoor de voormalige brinken werden gebruikt, zoals deze in de literatuur worden vermeld. Deze kenmerken en functies zijn uitvoerig besproken in het tijdschrift van juni 2007.<sup>1</sup>

### ***Uiterlijke kenmerken***

De brink in Terhorst voldeed maar aan twee van de vijf uiterlijke kenmerken. Het was een open ruimte aan de rand van de buurtschap. Deze brink bestond uit twee percelen die van elkaar waren gescheiden door de weg die van Smalbroek over Terhorst naar

Makkum loopt. In 1832 waren de kadastrale nummers van deze beide percelen 355 en 403.

De brink in Terhorst is even oud als de eerste boerderijen van de buurtschap. In de periode Late Middeleeuwen/begin 16de eeuw hebben enkele bewoners uit Makkum - en wellicht enige families uit Beilen - de woeste gronden in dit gebied gecultiveerd tot de es van Beilen.<sup>2</sup> In 1832 zijn 'de markgenoten van de kluft van Beilen' nog steeds eigenaar van de brink in Terhorst.

Waar veel brinken door bebouwing een gesloten karakter hebben gekregen, heeft de brink van Terhorst een open karakter behouden. De uitbreiding van Terhorst vond plaats in westelijke en oostelijke richting langs de weg van Smalbroek naar Makkum. Een tweede uiterlijk kenmerk van de brink in Terhorst is, dat de boerderijen met de bedrijfsruimte naar de brink waren gericht. Bij deze boerderijen met achterbaander was het woongedeelte van de brink afgewend.

Drie uiterlijke kenmerken van een brink zijn niet van toepassing op de brink van Terhorst. Er was geen kerk, die in veel gevallen aan de rand van de brink was gebouwd. De kerk was dus buiten de oude dorpskern gelegen en er was eveneens geen school op de brink van Terhorst gebouwd. Daarvoor was deze buurtschap te klein.

Opmerkelijk is wel, dat er op de brink van Terhorst niets te vinden is van een grote kuil of dobbe, die als drinkplaats voor het vee en voor bluswater werd gebruikt.



◀ De brink van Terhorst



### Functionies

De vier functies van de brink zijn op de brink van Terhorst van toepassing.

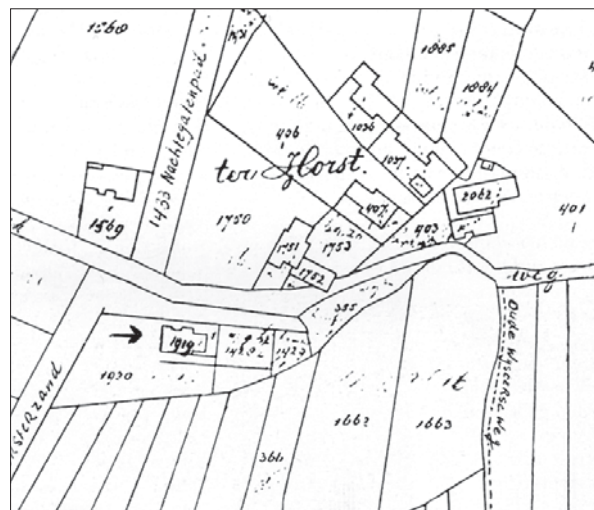
De brink was de natuurlijke ontmoetingsruimte voor de bewoners van Terhorst. Ook de doorgaande weg kruiste de brink.

De brink van Terhorst vormde ook de schakel tussen de boerderijen in de buurtschap en de driften en de uitvalswegen, die naar de groenlanden en de heidevelden leidden. Om deze reden werd de brink gebruikt als verzamelplaats voor het dorpsvee. Vanaf de brink trok de schaapherder of de koeienmeid met het vee naar de heidevelden of de groenlanden.

In het artikel 'Ter Horst, enige herinneringen' noemen Alie Mulder-Thijs en Marrie Abbing-Thijs de brink de centrale plek in hun buurtschap: 'op 't Brinkje'. Het

▲ Terhorst en de es op de kadastrale kaart van 1832. Rondom de buurtschap lag de es, die ook anno 2008 nog goed herkenbaar is. Ten oosten langs de Leek lagen de wei- en hooilanden: Ter Horster Maa.

▼ De brinken in Terhorst in 1832 (links) en omstreeks 1880 (rechts). In 1880 zijn de brinken die als weiland werden gebruikt (355 en 403) nog steeds in gebruik. Op de kaart van 1880 zijn de percelen 353 en 354 in particulier eigendom gekomen en is op perceel 353 omstreeks 1868 de boerderij van de familie Thijs gebouwd.





▲ Een luchtfoto van Terhorst. Geheel links is een klein gedeelte van de weilandbrink (perceel 403) te zien. De bomen zijn enkele jaren daarvoor geplant. De brinkpercelen 353, 354 en 355 zijn al in particulier bezit. Linksonder is een gedeelte van de oude boerderij van de familie Gerding te zien. Deze is inmiddels afgebroken. Daarnaast staan de oudste boerderijen van Terhorst, die aan elkaar zijn vastgebouwd. Linksboven is de boerderij te zien, die in 1868 door de familie Thijs is gebouwd.

en het begin van de 20ste eeuw.

De brink van Terhorst is anno 2008 nog steeds goed herkenbaar als 'brink' in zijn oorspronkelijke vorm. Het is te hopen, dat het karakter van deze brink ook in deze eeuw bewaard blijft.

was in hun beleven het 'rommelhoekje', waar iedere boer gebruik van kon maken. Na de ruilverkaveling had de gemeente hier bomen geplant.<sup>3</sup>

Ook wat de flora betreft voldeed - en voldoet - de brink van Terhorst aan de functionele kenmerken van een brink. In het kadaster van 1832 stond bij perceel 354 'bos' vermeld. Rondom de brink van Terhorst staan eiken, maar deze zijn pas na de ruilverkaveling in de 20ste eeuw geplant.<sup>4</sup>

De brink van Terhorst heeft als verzamelplaats voor schapen en koeien gediend. Zij mochten net als kippen los op de brink rondlopen. Varkens mochten alleen in oktober een tijdje op de brink eikels vreten. Geiten en bokken stonden altijd aangelijnd.

#### **Typering brinken**

Wat de typering van de brinken betreft, valt de brink van Terhorst onder de groep van 'weilandbrinken'. De brink van Terhorst was in 1832 al ingericht en gebruikt als weiland. In de meeste Drentse dorpen gebeurde dat pas op het einde van de 19de eeuw

#### **Literatuur**

- G.J. Dijkstra, Gemeente Beilen, zoals 't west hef..., Beilen, 1994.
- E. Houting e.a., Brinken in beeld. Langs esdorpen in Drenthe, Groningen, 2007.
- Th. Spek, Het Drentse esdorpenlandschap. Een historisch-geografische studie, Utrecht, 2004.
- Werkgroep Brinken, Brinkenboek. Een verkenning van de brinken in Drenthe, Assen, 1981.

#### **Noten**

- 1 G.J. Dijkstra, 'Brinken: Holthe', in: Tijdschrift Historische Vereniging Gemeente Beilen, jrg. 19, nr. 2, juni 2007, p. 19-27.
- 2 G.J. Dijkstra, 'Ter Horst (1500-1832)', in: Historische Vereniging Gemeente Beilen (HVGB), jrg. 4, nr. 3, september 1992, p. 9-12.
- 3 A. Mulder-Thijs en M. Abbing-Thijs, 'Ter Horst, enige herinneringen', in: HVGB, jrg. 4, nr. 3, september 1992, p. 12-19.
- 4 Ibidem, p. 16.

# Leden- vergadering

Op woensdag 4 februari 2009 wordt in het Wilhelmina Zalencentrum te Beilen de jaarlijkse ledenvergadering gehouden, aanvang 19.30 uur.

Na afloop van de ledenvergadering presenteert de Videoclub Beilen het Beiler-journaal over de belangrijkste gebeurtenissen van de jaren 1990, 1991 en 1992 uit Beilen.

## Agenda

1. Opening.
2. Vaststelling van de agenda.
3. Vaststelling notulen ledenvergadering woensdag 6 februari 2008 te Beilen.
4. Mededelingen van het bestuur.
5. Jaarverslag 2008 (zie p. 34-35).
6. Financieel jaarverslag 2008 (ter vergadering).
7. Verslag kascommissie: L. Klaassens en J.H. Kuik.
8. Benoeming lid kascommissie.
9. Begroting 2009 (ter vergadering).
10. Verkiezing bestuursleden:  
Het bestuur stelt voor in de functie van voorzitter te benoemen: A. Lanting uit Laaghalen. Aftredend en herkiesbaar zijn de bestuursleden H.J. Vos en E. Beuving.  
Als bestuursleden te benoemen: J. Hoegen en L. van der Bult. Het betreft een uitbreiding van het aantal bestuursleden.  
Namen van tegenkandidaten kunnen tot een uur voor de vergadering worden ingediend bij de secretaris.
11. Rondvraag
12. Sluiting
13. Pauze

## Jaarverslag

### *Historische Vereniging Gemeente Beilen 2008*

#### **Presentaties/Lezingen**

Op 30 januari 2008 verscheen bij de opening van de vernieuwde en uitgebreide supermarkt C1000 in Beilen het boek *Honderd jaar Beilen en omgeving: leven, werken en wonen*.

Dit boek werd door de Historische Vereniging Gemeente Beilen in opdracht van de familie Mulder, eigenaar van de supermarkt C1000, samengesteld. Het boek was voor klanten van C1000 en leden van de Historische Vereniging gratis te verkrijgen. Voor nieuw aangemelde leden van de vereniging was het boek ook gratis verkrijgbaar. Deze ledenwerfactie leverde 80 nieuwe leden op.

Op 6 februari 2008 werd in het Wilhelmina-Zalencentrum de jaarlijkse ledenvergadering gehouden met na afloop een presentatie van foto's van de oud-Beiler fotograaf Hazenberg door Ted Kroes, geassisteerd door Jan Gaasbeek.

Op 8 september 2008 werd in Hooghalen een lezing gegeven door Roel Sanders over schilders in Drenthe. Hij is de auteur van het boek *Schilders in Drenthe*.

Op 29 september was er een door het bestuur georganiseerde informatieavond voor dertien geïnteresseerden voor een functie in het bestuur en/of de redactie.

Op 13 oktober 2008 was er een lezing in Wijster van Geert Hoving over genealogie en oude families uit Wijster.

#### **Ontwikkelingen Roel Reijntjes Warkhuus**

In het najaar is begonnen met een schilderbeurt. Ook zijn delen van kozijnen en deuren vervangen. In het pand werden enkele onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd.

#### **Boekverkoop**

De boeken en tijdschriften van de Historische Vereniging Gemeente Beilen waren in 2008 verkrijgbaar bij boekhandel Korving, Brinkstraat te Beilen en bij kapsalon Tineke Bazuin, Hoofdstraat te Hooghalen.

#### **Tijdschriften**

In 2008 verscheen het tijdschrift van de Historische Vereniging Gemeente Beilen vier keer met uiteenlopende artikelen over de voormalige gemeente Beilen. De bijdragen werden geïllustreerd met veel foto's. In totaal hadden de vier tijdschriften 128 pagina's.

#### **Ledenadministratie**

De ledenadministratie van de vereniging werd in 2008 verzorgd door mevr. G. Drenth-Barkhof. De contributie voor het lidmaatschap in 2008 bedroeg € 16,50.

#### **Aantal leden**

Op 1 oktober 2008 bedroeg het ledenaantal 1440.

#### **Hoofd- en eindredactie tijdschrift in 2008**

Mevr. J. Sikken heeft per juli 2008 haar functie van hoofd-/eindredacteur om persoonlijke reden opgezegd.

Drs. G.J. Dijkstra was bereid om tijdelijk het hoofd- en het eindredacteurschap te vervullen.

Redactieleden: mevr. drs. R. Gerding, J. Hoogeveen-Zuidberg, B. Oosting en M. Visscher-Ovinge.

#### **Bestuurssamenstelling in 2007**

H.L.G. Schuur (vice-voorzitter), W. Brinkman (secretaris), H.J. Vos (penningmeester).

Bestuursleden: E. Beuving, mevr. F. Biemold, G. Drenth-Barkhof en J. Vrijs.

Op 18 december 2008 is bestuurslid Gerry Drenth-Barkhof overleden (zie In memoriam hieronder).

#### **Website**

[www.historischevereniginggemeentebeilen.nl](http://www.historischevereniginggemeentebeilen.nl)



#### **In memoriam**

#### **Gerry Drenth-Barkhof**

Op donderdag 18 december overleed op 68-jarige leeftijd Gerry Drenth-Barkhof aan een ernstige ziekte. Gerry heeft tot op het laatst gehoopt, dat haar nog enige tijd gegund was.

Gerry was vanaf 2003 bestuurslid van de Historische Vereniging Gemeente Beilen en deed de ledenadministratie. Ondanks haar ziekte heeft zij haar bestuurstaak tot het laatst toe uitgevoerd.

Ik heb Gerry leren kennen door mijn bezoeken aan de Altingerhof tijdens de ziekte van mijn moeder. Gerry zat aan de receptie en hoewel ik haar alleen van naam en gezicht kende als lid van de gemeenteraad werd me door de gesprekken die mijn moeder met haar had en het feit dat zij elkaar van vroeger kenden al snel duidelijk, dat Gerry veel van Beilen en Beiler families wist. Op onze vraag of zij bestuurslid van de Historische Vereniging Gemeente Beilen wilde worden, hoefde ze niet lang na te denken.

Ondanks haar drukke agenda stond ze altijd klaar bij activiteiten van de vereniging.

De Historische Vereniging verliest in Gerry een betrokken en actief lid.

Wij hebben na de crematie van Gerry haar man Jans en zoon Benny veel sterkte met het verwerken van dit verlies toegewenst.

Namens bestuur en redactie van de Historische Vereniging Gemeente Beilen, Willie Brinkman.

## Oproep

### Ziekenvervoer in Beilen: wie heeft informatie?

Al jaren doe ik onderzoek naar de geschiedenis van de Nederlandse ambulancezorg en publiceer daar regelmatig over. Zie: website <http://geschiedenis.umcgambulanciezorg.nl>.

Graag kom ik nu in contact met mensen, die mij de weg kunnen wijzen naar informatie (en foto's) of zelf informatie (en foto's) hebben over het liggend ziekenvervoer in Beilen.

Mijn adresgegevens zijn: dr. K.J.J. (Hans) Waldeck, Commissieweg 1, 7957 NC De Wijk, tel 0522-443019, emailadres: waldeck@home.nl.

► De Opel Admiral uit 1976 van Garage Fernim uit Beilen. Uit: Het Nederlands Ambulance Archief



## Bestuur

Vakant (voorzitter)

W. Brinkman (secretaris), Pinksterbloem 42, 9411 CH Beilen, tel. 0593-541848.

H.J. Vos (penningmeester), Oosteinde 12, 9415 PA Hijken, tel. 0593-523028.

E. Beuving, Pr. Bernhardstraat 1K, 9411 KH Beilen, tel. 0593-524382.

F. Biemold, De Vonderkampen 136, 9411 RH Beilen, tel. 0593-524772.

H.L.G. Schuur, Nieuwe Es 10, 9418 PS Wijster, tel. 0593-562412.

J. Vrijs (ledenadministrateur), Julianastraat 16, 9411 PL Beilen, tel. 0593-523802.

## Lidmaatschap

Het lidmaatschap van de vereniging bedraagt € 16,50. Bankrekeningnummer: 3065.27.774 t.n.v. Hist. Ver. Gem. Beilen. Rekeningnummer Postbank: 3090700 t.n.v. Hist. Ver. Gem. Beilen.

Opgave lidmaatschap en ledenadministratie: J. Vrijs, Julianastraat 16, 9411 PL Beilen, tel. 0593-523802.

Het opzeggen van een lidmaatschap dient SCHRIFTELIJK te geschieden bij J. Vrijs voor 1 november.

## Redactie

Hoofd- en eindredacteur - ad interim:

drs. G.J. Dijkstra, Pinksterbloem 42, 9411 CH Beilen, tel. 0593-541848, email: ds@csgbeilen.nl

Redactie-leden:

m.w. R. Gerding, Lheebroek 29, 7991 PM Dwingeloo, tel. 0593-541844.

J. Hoogeveen-Zuidberg, Westeinde 23, 9415 PG Hijken, tel. 0593-524615.

B. Oosting, Klatering 36, 9411 XH Beilen, tel. 0593-525897.

A. Visscher-Ovinge, De Snikke 13, 9411 ET Beilen, tel. 0593-523098.

G. Wiggerink-Wolbers, Perkstraat 5, 9411 PK Beilen, tel. 0593-526889.

## Auteurs

G.J. Dijkstra, Pinksterbloem 42, 9411 CH Beilen.

R. W. Jansen, Ericalaan 93, 7906 NC Hoogeveen.

T.L. Kroes, Hijkerweg 19, 9411 LS Beilen.

B. Oosting, Klatering 36, 9411 XH Beilen.

B. Plenter, A. van Ostadestraat 6, 7944 XW Meppel.

G. Seubring, Esweg 54, 9411 AJ Beilen.

### Copyright

Het overnemen van foto's en/of artikelen of delen daarvan is slechts toegestaan na verkregen schriftelijke toestemming van de hoofdredacteur.

Productie: Uitgeverij Drenthe

ISSN-nummer: 1380-3301